РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 8-го ЛИПНЯ 1919. Ч. 80. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, JULY 8, 1919. No. 80.

ПРОТЕСТ УКРАЇНИ ПРОТИ ПРИЗНАНЯ КОЛЧАКА.

Війска ґен. Ґреґорієва здобули Одесу. -- Ляхи заняли поновно галицьку Україну.

ГОЛОВНА РАДА ДОМАГАЄТЬ СЯ ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ АВТОНОМНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Савєти в середній Італії. – Голодові заворушеня поширили ся по цілій Італії.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НОТА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Протест проти признаня Колчака і домаганє признаня України независимою державою.

Париж, 18. червня 1919.

До Президента Мирової Конференції в Парижи.

Ваша Ексцеленціє!

Останні події приневолюють делеґацію Української Народної Республики предложити Вам слідуючу ноту:

Телеґрама Головної Ради, вислана 27. мая до адмірала Колчака, його відповідь з 4. червня, як також поновна телеґрама представників пятьох великих держав, толкуючи їх після змісту і значіня, не лише не є згідні з принципами свободи, рівности і самовизначеня народів, але й зовсім очевидно містять в собі напад на повисше наведені принципи. Проект признаня правительства Колчака яко правительства всеросійського, пропонованє скликаня всеросійських установчих зборів до Москви, піднесенє справи „автономії" для балтійських і кавказьких народів і вкінци поминенє мовчанкою справи України, Білоруси і инших держав, які утворили ся на території давної Росії, — отсе головні услівя в нотах, які пересилали собі взаїмно аліянти і адмірал Колчак.

Дуже точна аналіза тих головних услівій вказує, що держави аліянтів вважають не лише можливим, але й пожаданим привернути зверхність великоросійського (московського) народа і його геґемонію, віддаючи йому право рішати про долю всіх прочих народів давної російської імперії.

Помимо рішучого маніфесту українського народу і прочих народів давної російської імперії держави аліянтів признають яко всеросійське правительство Колчака, яке щодо свого складу і характеру є чисто московське.

Занявши становище нероздільности Росії і відкидаючи гадку твореня ряду независимих держав на території давної російської імперії, держави аліянтів виявили бажанє, щоби скликати всеросійські установчі збори, на яких московський нарід, будучи щодо числа найсильнійший, міг би рішати абсолютною більшостию голосів.

Переходячи від тих загальних спостережень до подрібних, а зокрема до найважнійшої для нас справи, а іменно справи української републики, треба ствердити, що український нарід потерпів найтяжше.

Підчас коли аліянти дали повну поміч Колчакови, Денікінови, Фінам, Полякам і Румунам, яку ще й тепер їм дальше без перерви уділяють, то українська армія, будучи позбавлена всякої помочи зі сторони аліянтів, була приневолена не лише вести війну проти большевиків, яких війска мають чисельну перевагу над нашими, але й боронити границь української держави проти імперіялістичних нападів Поляків і Румунів.

А тепер держави аліянтів порішили у своїх документах долю народу „найменьше приязного". Телеґрама, вислана до Колчака представниками пятьох держав, не містить в собі навіть натяку про Україну.

Дуже тяжко собі представити, щоби аліянти, які признають право самовизначеня всім поневоленим народам розібраної Австрії, а навіть Туреччини, не признавали тогосамого права українському народови на території України, який числить 40 міліонів людий. Зовсім очевидно український нарід, стоячи твердо при принципах свободи, рівности і самовизначеня, ніколи не зречеть ся добровільно своїх прав. Без сумніву український нарід скличе свої установчі збори, вибрані всіми горожанами своєї етноґрафічної території; він буде бороти ся о се і рішеня його установчих зборів будуть для нього правосильні. Ми думаємо, що поминенє України не означає ще остаточного порішеня зі сторони аліянтів, але що українську справу вони лише відложили, та що вона буде окремо полагоджена.

Щоб уникнути злого толкованя, яке викликало би конечність оперти ся на свої власні сили, ми зі своєї сторони подаємо отсе до відома:

1. Дня 1. цьвітня 1917 р. з приводу російської революції український народний конґрес вибрав Центральну Раду яко парлямент України.

2. В падолисті 1917 р. Центральна Рада проголосила Українську Републику.

3. В грудни 1917 р. Франція і Анґлія вислали своїх дипльоматичних представників до української републики в особах ґен. Талюї і Баґі, признаючи отсим українську републику.

4. В грудни 1917 р. при виборах до установчих зборів зістала вибрана переважаюча більшість членів українських політичних партій.

В січни 1918 р. Центральна Рада, зложена з більшости представників українських партій, проголосила независимість Української Републики.

6. Демократична република Західної України, утворена на руїнах давної австро-угорської імперії з Народною Українською Републикою, творячи з нею одну державу на підставі акту з 3. січня 1919 р.

7. Демократичні правительства (Центральна Рада і Директоріят) і реакційне (гетьмана Скоропадського) без огляду на свою політику і програму — всі вони вели завзяту боротьбу проти большевиків.

Делеґація Української Републики в Парижи має честь предложити отсим Мировій Конференції отсі домаганя:

1. Безпроволочно признати Українську Републику независимою державою.

2. Признати Директоріят дійсною найвисшою властию.

3. Уділити моральну і матеріяльну поміч в боротьбі Української Републики проти большевиків і анархії.

Григорій Сидоренко,
президент делеґації Української Републики.
Василь Панейко,
заступник президента.

ГОЛОВНА РАДА ДОМАГАЄТЬ СЯ ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ АВТОНОМНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Політична приналежність східної Галичини має бути порішена плебісцитом.

ПАРИЖ, 5. липня. — Мирова конференція вислухала польських делеґатів в справі східної Галичини і заявила, що хоче, аби там заведено можливо як найскорше як найширшу самоуправу. Рада Чотирох порішила, що має надати ся для східної Галичини автономне правительство ще перед зарядженем там плебісциту, яким має порішити ся питанє, куди Галичина буде належати політично. Премієр Падеревскі предложив плян, який по дискусії, переведеній представниками великих держав, признано добрым. Загальне переконанє є, що блєбісцит не має бути зарядженний на довгий протяг часу.

(Ту вість подає спеціяльний кореспондент філядельфійського „Леджера", др. Е. Й. Ділльон).

УКРАЇНСЬКІ ДЕЛЄҐАТИ НА ПОСЛУХАНЮ У ЛЕНСІНҐА І ВАЙТА.

(Спеціяльна телеґрама до Українського Народного Комітету).

ПАРИЖ, 4. липня. — **Дня 30. червня Окуневський, Марґолін і Білик були на послуханю у Ленсінґа і Вайта. Важне послуханє. Подробиці листовно. — Білик.**

ТЕРНОПІЛЬ ЗНОВА В РУКАХ ЛЯХІВ.

Головний командант українських війск, Павленко, хоче навязати переговори з Поляками в цїли заключеня розему.

КОПЕНГАҐЕН, 3. липня. — Вісти, які наспіли з Варшави, доносять, що українські війска у східній Галичині потерпіли нові невдачі. Польські війска відзискали Броди, Золочів і Тернопіль.

Головний командант українських війск, ґен. Павленко, виявив бажанє розпочати переговори з Поляками в цїли заключеня розему.

З ПОЛЯ БИТВИ НА ГАЛИЦЬКІМ ФРОНТІ.

Відозва українських жовнірів до польських.

ПАРИЖ, 4. липня. — Один з польських офіцирів, який недавно прибув з Польщі до Парижа, привіз зі собою два примірники проклямацій, які розкидають українські летуни поміж польських жовнірів у східній Галичині.

Перша з них має дату ще з місяця січня. Вона звучить:

„Польські жовніри!

„Німці виповіли вам війну; Чехи забирають ваші землї; у вашім краю панує голод і анархія. Замісць завести лад у своїй власній хатї і дати Польщі спромогу станути в ряді европейських держав, ви йдете війною проти нас, зрошуючи наші землї кровю наших і ваших найліпших синів.

„Отворіть свої очи, а побачите, що ви не борете ся за Польщу, бо Польщі східної Галичини не треба, але ведете боротьбу за дідичів в Галичині, Волини, Поділю і Україні. Ви борете ся проти цілого народу, злучили ся з брудним шумовинєм, не перебираєте в средствах боротьби, палите наші села і мордуєте наших братів.

„Україна, зєдинена довкола своєї столиці Києва, кипить з обуреня за ваш наїзд, рабунки і мордованє. Своїм поступованем довели ви до того, що прийде час, коли українські війска залиють ваш край, а тоді за кожде спалене наше село буде спалене село ваше.

„Селяни і робітники!

„Зверніть своє оруже проти тих, котрі на нашій крови хочуть спасти собі животи, перестаньте бути орудем рабівників народу, яким забагаєть ся нашої східної Галичини, наших копалень і фабрик".

Друга відозва кінчить ся отсими словами:

„Польські жовніри!

„Вас обріхують ваші офіцири і поширюють серед вас ріжні неправдиві вісти.

„Найліпше зробите, коли замісць слухати брехонь своїх офіцирів перейдете на нашу сторону. Кождий з вас, котрий перейде на нашу сторону з оружем, дістане нагороду. Вам вправді оповідають ваші офіцири, що Українці полонених убивають, але не вірте тим брехням. Всі польські жовніри, які дістали ся до нашого полону, жиють собі спокійно, мають всего подостатком і не знають голоду, бо Українці мають хліба подостатком.

„Ідіть в сліди своїх братів з Кракова і Варшави, які підняли бунт проти пансько-шляхотських властий і тесаме зробіть зі своїми шляхтичами-офіцирами".

ВІЙСКА ҐЕН. ҐРІҐОРІЄВА ЗДОБУЛИ ОДЕСУ.

Ґен. Ґреґорієв хоче получити ся з війсками аліянтів проти большевиків.

ЖЕНЕВА, 4. липня. — Телеґрами з Букарешту, які наспіли до Берна, доносять, що війска ґен. Ґреґорієва війшли до Одеси по завзятій битві з війсками Раковського. Війска ґен. Ґреґорієва повитано в Одесі серед великої радости.

Війска ґен. Раковського, як се доносять телеґрами, здеморалізовані невдачею утікають.

Ґен. Ґреґорієв заявив готовість получити ся з війсками аліянтів до спільного наступу проти большевиків, коли би аліянти розпочали наступ здовж Дністра.

Телеґрама з Берліна, яку одержано в Лондонї дня 3. липня, доносила, що українські війска заняли Одесу по завзятій битві з большевиками.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НАВЯЗУЄ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ З МОСКВОЮ І КИЄВОМ.

Проф. Гольман іменований німецьким послом в Киеві.

АМСТЕРДАМ, 5. липня. — Німецьке правительство прискорює справу навязаня дипльоматичних зносин між Німеччиною і савєтськими републиками, Росією і Україною, як се доносить телеґрама з Берліна.

Кандидатом на німецького амбасадора в Москві є ґр. Кеслер. До Києва має відїхати в характері посла проф. Гольман.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

СЕРЕДНА ІТАЛІЯ ПІД КОНТРОЛЕЮ САВЄТІВ.

Положенє італійського правительства дуже критичне.

РИМ, 5. липня. — Заворушеня голодові, знищеня з причини землетрясеня, ворожнеча між Французами й Італійцями у Фюме і політичні спори в самій Італії викликали дуже критичний стан у внутрішнім положеню Італії.

Вісти з ріжних сторін Італії вказують, що голодові заворушеня приймають щораз грізнійший характер і грозять вибухом загальної революції. Правительство рішило ратувати ся, видаючи строгі зарядженя в цїли здавленя заворушень, але в многих місцевостях власти показали ся безсильними. Анархія, рабунки і грабленя поширюють ся скоро, обхоплюючи щораз то дальші провінції.

У Фльоренції, Больонії, Анконї і инших містах Італії власть перейшла в руки радикальних комітетів, які складають ся з радикальних соціялістів, анархістів і синдикалістів.

З приводу страйку робітників в друкарнях жадні часописи не появили ся.

В богато містах проголошено воєнний стан. Часто однак лучаєть ся, що жовніри братають ся з цивільними.

—0—

ПРОВІДНИКИ РОБІТНИЧИХ ПАРТІЙ В АНҐЛІЇ, ФРАНЦІЇ І ІТАЛІЇ УХВАЛИЛИ НА 21. ЛИПНЯ ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК.

Домагають ся здержаня воєнних операцій проти савєтських републик.

ПАРИЖ, 4. липня. — Екзекутивний комітет загальної федерації праці подав нині до відома, що по нараді з анґлійськими і італійськими товаришами ухвалено на день 21. липня міжнародну маніфестацію робітників.

Федерація праці в трох повисше наведених державах поставила слідуючі домаганя до своїх правительств: припиненє оружної інтервенції в Росії, безпроволочна демобілізація армій, привернене конституційних прав, повна і безоглядна амнестія і без оглядна боротьба проти дорожні.

В ЧЕХІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Соціялістичний кабінет в Чехії.

ВІДЕНЬ, 5. липня. — Нині утворено новий чесько-словацький кабінет, як складаєть ся виключно зі соціял-демократів і аґрарних соціялістів. Національні демократи зовсім виключені від співучасти в правительстві.

На чолї кабінету стоїть яко премієр соціяліст Влястіміль Тузар. Чеські мирові делеґати, Крамарж і Бенеш, уступили, будучи членами давного кабінету.

Надіють ся, що нове чесько-словацьке правительство зуміє навязати ліпші зносини зі сусідною Австрією.

Утворене словацької савєтської републики.

ВІДЕНЬ, 3. липня. — Большевицький угорський міністер заграничних справ, Беля Кун, поступив собі в чисто большевицький спосіб, відповідаючи на ультимат аліянтів в справі опорожненя чесько-словацьких територій.

Беля Кун відкликав вправді часть своїх війск зі Словаччини, але рівночасно причинив ся до проголошеня словацької савєтської републики, полишаючи часть червоної армії для оборони її перед Чехами, і вона тепер бореть ся проти них під прапором словацької савєтської републики. Головні сили угорської савєтської армії відійшли на боєвий фронт проти Румунії, щоби дати поміч Румунам в Трансильванії, які зворохобили ся проти румунського правительства, жадаючи переміни Румунії в савєтську републику.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Повішено 43 учасників протиреволюції в Будапешті.

ВІДЕНЬ, 3. липня. — Угорське савєтське правительство приказало повісити 40 студентів військової академії і 30 офіцирів, які стояли на чолї останної протиреволюції в Будапешті, як се доносить телеґрама з Будапешту.

Беля Кун видав проклямацію, що відтепер, коли зайде конечність, треба буде карати й смертию ворогів пролетаріяту, щоби охоронити його здобутки.

Головна рада радить над справою Угорщини.

ПАРИЖ, 5. липня. — Головна рада під проводом премієра Клеманса радила нині над справою Угорщини і отвореня Дунаю. Покищо не повзято в тій справі жадного остаточного рішеня.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецькі війска розпічнуть війну проти Польщі на власну руку.

АМСТЕРДАМ, 5. липня. — Берлінський кореспондент голяндської часописи „Гандельсбляд" доносить, що офіцири і війска ґен. Штокгавзена мають намір на власну руку розпочати воєнні операції проти Польщі.

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Румунський премієр покинув мирову конференцію.

ПАРИЖ, 4. липня. — Румунський премієр і голова румунської мирової делеґації, Братіяно, відїхав нині з Парижа.

Головною причиною його невдоволеня було загальне трактованє румунської справи на мировій конференції. Некорисне полагодженє справи границь Румунії на півночи (в Бесарабії), на заході (в Трансильванії і Банаті) і на полудни (в Добруджі) підкопали становище Братіяна яко премієра румунського кабінету.

Премієр Братіяно підніс також закиди щодо услівий договору, в якім Румунія має забезпечити національні і релігійні права меньшостям.

(Продовжене на стороні 3-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

Привіт проф. М. Грушевському

На першу вість про приїзд професора Михайла Грушевського, основателя і президента Української Центральної Ради, до Парижа У. Н. Комітет вислав до нього привітну телеграму з желанями найкрасших успіхів в його праці для волі зединеної української народної републики.

Привітні телеграми проф. М. Грушевському вислав також У. Н. Союз і редакція та видавництво „Свободи".

Настане суд.

Був час, коли татарська „золота орда" держала в неволї Московщину, а Україну нападала і рабувала, але було тай минуло ся. Нема „золотої орди" і нема її неволї.

Був час, що Туреччина нападала і нищила сусідні народи, а Греків, Сербів, Болгарів, Румунів, Альбанців держала в довгій неволї, але було тай минуло ся. Нинї Туреччина безсильна і загибаюча, а народи, які вона неволила, нинї вільні і процьвитають у добробутї.

Був час, що Габсбурґи мали сотки лїт могучу імперію і давили та нищили підбиті народи. Ще рік тому назад мало хто у сьвітї думав про упадок австро-угорської монархії, а всякі політики давали ій тільки всїлякі лїки, аби віджила „новим житем". Але було тай минулось. Нинї нема вже сеї наддунайської монархії. З Австрії осталась тільки маленька гориста австрійська република зі столицею Віднем, а бувший австрійський цїсар яко вигнанець живе у Швайцарії. З другої її части, з Угорщини, осталась тільки маленька мадярська република зі столицею Будапештом. Другі краї, що були в габсбурській неволї, вже покинули і Австрію й Угорщину. Горда і бутна німецька і мадярська шляхта, яка трясла двома імперіями під одним габсбурським берлом, поховалась і зникла з овиду. Немов нема її і не було.

Був час, що російська царська імперія, звісна тюрма народів під кнутом Романових, була пострахом не лише для многих мілїонів невільних людий в її межах, але й для цїлого сьвіта. Але було й минуло ся. Нинї і слїду вже нема з тої тюрми народів, хиба окрім незначних проб Колчака і Денїкіна.

Була могуча нїмецька імперія Ґогенцолернів, яка своєю могучостию і силою величалась перед цїлим сьвітом. Її кайзер Вільгельм, котрий нїчого не величав тільки силу меча, виповів війну цїлому сьвітови. А нинї? Де там сила? Нинї Нїмеччина слаба, немічна, прибита і розбита, а кайзер в чужім краю дрова ріже і вижидає кари, яку йому має присудити міжнародний трибунал, який має зібратись в Лондонї.

За всї ті злочини тих імперій прийшов на них суд і прийшла кара.

•

Нинї вже нема тих імперій і здавало ся, воля запанує серед народів, неволї більше не буде.

Але...

Але там, у Варшаві, над Вислою, зібрались чорні духи; зібрались злочинцї середновічні; зібралась польська шляхта із своїми посіпаками-вшехполяками, щоби відновити се, що плекала „золота орда", турецькі султани, Габсбурги, Романови, Гогенцолерни, і всякі юнкри, ну і їх предки — польські шляхтичі, яких вони є вірними внуками.

Сьвіт може собі говорити, погадали польські шляхтичі і вшехполяки, що неволя других народів і всякі імперії скінчені, але у Варшаві того не знають. Вони не зречуть ся своїх забаганок панувати над другими народами і поневолювати їх; вони не забудуть своєї соромної історії; вони не виречуть ся своєї злочинної полїтики; вони таки станути відбудовувати свою злочинну „велику" історичну Польщу.

І воскресли кличі „золотої орди" і турецьких султанів і Габсбурґів і Романових і Гогенцолерків і всяких юнкрів на ринку у Варшаві. Польська шляхта разом зі своєю вшехпольською бандою піднесла меч в гору і з криком заявила, що пійде силою і розбоєм на галицьку Україну, позбавити її волї, а наложити на неї своє злодійське ярмо неволї.

І всї вони гнали на наш знищений край. І рабують його і руйнують і вбивають тих, що найбільше любили волю свого рідного краю і для него віддали весь труд свого житя.

І віджила та страшна погань, та гидь середновічна, яка погибла в инших краях.

Нинї Польща — се одинока чорносотенна держава злочинців; се одинока тюрма народів в Европі; се одинокий скандал у сьвітї.

А сьвіт мовчить...

Немов нїчого не бачить, не чує і не знає...

•

Але чи довго так буде?

Сьвіт мовчав також, як господарила „золота орда", і як господарили турецькі султани і Габсбурґи і Романови і Гогенцолерни і всякі юнкри. Тай ще і витано їх і посилано до них дипльоматичних представників.

А одначе таки прийшов їм заслужений конець, бо мусів прийти, бо жаден злочин в історії не минає безкарно.

А таксамо прийде конець і теперішнїй злочинній польській імперії. Прийде, бо мусить прийти, бо жаден злочин в історії не минає безкарно.

Настане суд.

Лист з Бельґії.

(Спеціяльна кореспонденція У. Н. Комітету).

Брукселя, дня 9. червня 1919.

Високоповажані Панове!

Так воно буває в житю, що в дорозї декуше знайдеть ся декілька хвилин, щоб надіслати щире привітання рідним та приятелям.

Вибрав ся я з колючого та неласкавого до нас Парижа ось-яким побутом. Союз журналїстів аліянтських та невтральних держав, що є при конференції мира, був запрошений бельґійським правительством обїхати ті місця і міста Бельґії, на котрих відбулись величезні бої сьвітової війни. Союз запропонував і менї взяти участь в ній поїздці з українського боку, яко свому дійсному членові.

У великому портовому містї Франції — в Дюнкерці, нас піджидали бельґійські військові самоходи, прибрані аліянтськими прапорами. Зараз же на кордоні попали ми в область зруйновану бомбами і шрапнелями. Найбільше враження зробили на нас руїни Іпра, котрий був колись таким радісним і славив ся чудовими церквами далекої старовини.

Але на сих широких степах, прорізаних стратеґічно боєвими рівчаками, на степах, котрі були навмисно затоплені водою з каналів і з моря, щоб не пустити далї ворога, теперечки росте зелена трава; білїють і жовтїють квітки. Швидко знов вертають ся люди, як птиці на старі насиджені гнїзда. Направляють хатини, котрі зостались по селах, або живуть у землянках, а усі працюють весело й охоче з надією на красше будуче. Тяжко дивитись на дерева, на цїлі лїси обгорілі від пороху; — зостались з них тільки голі стовбурі.

Та ще тяжше було менї тут пригадати, що в нас, на Вкраїнї, в Галичинї, брати наші рідні й досї не мають хвилини бажаного спокою, хвилини відпочати від горя та злочину.

Так, Бельґія мала тяжкі години, але кріпко вона повстала і твердо держалась за своє право, за свою землю, за свою країну. Вона здобула й здобуде собі все, що бажала. Побачивши тут своїми очима, як швидко люди і природа знов вертають ся до життя; яку воно має силу могутню над усїм існуючим і працюючим, — з кожною годиною наростає переконанє, що й нашу тяжку боротьбу з ворогами ми скінчимо радісною і славною побідою. Не можна затоптати, закопати в землю, того духа сьвідомости національної української, котра жиє в нашому народї.

Сьогодня приняв нас синдик міста Брукселї, котрий довгий час пробував в берлїнському полонї, а теж і кардинал Мерсіє. Скрізь з особливою щирістю і поважанням зустрічають американський прапор і американських кореспондентів, котрих між нами є 12.

Завтра у Лїєжі зустріну ся з ґуртком наших родимців, котрих обєднав там др. Кісличенко, енерґійний і щирий український провідник.

Проф. Федір Савченко,
голова У. Н. Ради у Франції.

ЗЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА В НЮ ЙОРКУ.

На поклик о. П. Понятишина, адмінїстратора українсько-католицької дієцезії в Злучених Державах, відбув ся дня 1-го липня 1919 р. зїзд українського сьвященства в готели Пенсильванія в Ню Йорку. Цїлию зїзду була головно справа протесту проти ляцького наїзду на українські землї. Крім того на зїздї піднесено й инші народні і церковні справи.

На зїзд прибуло значне число сьвящеників, а ті, що не явились, прислали свою письменну заяву, що годять ся на постанови зїзду.

Прибули з близких сторін і з далеких, бо кликали їх не особисті інтереси, а народна справа. Були між ними і молоді і старцї, а кождий з них був сьвідомий обовязку, який лежить на нїм тепер, коли на рідний край Ляхи накладають нову неволю. Кождий з досьвіду знає, який то рай переживав наш нарід під польським гнетом в Галичинї; кождий майже досьвідчив на собі благодатий ляцького уряду; кождий знав, що жде нас тоді, коли Польща знов запанує на наших землях. Сумні вісти, які приходять з Галичини, мусїли переповнити серце кождого жалем і тривогою. На українську землю насунулась люта ляцька орда, з тюрмами і насильством і шибеницями; замкнула живий народ в могилу неволї, розстрілює провідників; замикає і палить церкви; нищить народні інституції; сотками вивозить сьвящеників, цивільних інтелїґентів і селян до Польщі; заводить на українській землї панованє кнута і баґнета.

Зїзд відзначав ся торжественною повагою, а з кождої бесїди, з кождої резолюції, з кождого слова віяла і глибока жалоба і рішучість ужити всяких можливих средств, щоб причинити ся до визволу рідного народу.

Зїзд отворив о. адмінїстратор молитвою і в короткій палкій бесїдї представив його причини і цїли. „Люте время настало для нас — говорив о. адмінїстратор — і сьогодня до боротьби проти ворога мусить виступити цїлий народ, а зокрема також і сьвященики. Наше духовенство все ішло з народом в його змаганях до визволу. Коли гнали до тюрем українського хлопа; коли за любов народу карали селянина, то і сьвящеників карали і гнали до тюрем за працю для добра народу.

Відродженє галицької України почали сьвященики і вони то все показували дорогу народови. Пійдуть вони з народом і тепер, коли народ замикають в нову тюрму; пійдуть без ваганя, готові за народну справу і на смерть і на муки". Бесїду о. адмінїстратора присутні приняли з одушевленєм.

Предсїдателем зїзду вибрано о. адмінїстратора, а секретарем о. М. Кінаша, з Філядельфії, Па.

Справа протесту проти польського наїзду на східну Галичину і инші українські землї заняла більшу часть нарад. Обговорювано обширно сучасне положенє. Про польський наїзд не було двох гадок. Коли приступлено до сеї справи; коли згадано ті муки, які тепер терпить наш нарід під польським „бялим орлем", в неоднім оці замерехтїла сльоза, але і з облич присутних було видно, що вони готові на найбільшу саможертву для визволу рідної землї. Се були сьвященики, вірні сини України, нащадки козацького роду, і той козацький дух віяв з їх нарад.

Один з присутних, **о. Кисільовський,** відчитав лист з Галичини, який прийшов недавно. **Лист доносить, що до церкви в галицькім селї Бортнім впали Ляхи підчас Служби Божої, застрілили сьвященика Калужняцького при престолї і різали в церкві безборонний народ.** Годї описати незвичайне зворушенє, яке запанувало серед присутних. Через кілька хвиль на галї панувала гробова тишина; покотили ся сльози, а грудь кождого трясла ся від безмірного жалю. Але сейчас же піднеслись сьміло голови в гору, а з очий било таке завзятє, що здавало ся, колиб була нагода, ті сьвященики не вагали би ся жертвувати своє житє за нарід.

По довгих дебатах ухвалено вислати рішучий протест проти ляцького наїзду на українські землї до американської мирової делеґації в Парижи і до державного департаменту у Вашінґтонї.

По довшій і дуже оживленій дискусії ухвалено також вислати відповідну телеґраму до Апостольської Столиції, в якій піднесено факт, що Поляки йдуть страшною жорстокою війною проти Українців; що знущають ся над нашим народом і над сьвященством; замикають і палять церкви; ріжуть невинних і безборонних людий; нищать наш обряд; вязнять і стріляють сьвящеників. Телеґрама просить Апостольську Столицю ужити своєї власти для спиненя тих ляцьких насильств.

Потім піднесено справу дальшого веденя нашої народної роботи в Америці. Ухвалено завізвати всїх сьвящеників до живої участи в народній працї.

Українському Народному Комітетови і його Екзекутиві ухвалено заяву довіря за його працю.

о. М. Підгорецькому, касієрови У. Н. Комітету, висловлено однодушне признанє і подяку за його успішну працю грімкими оплесками і через повстанє з місць.

Сьвященство постановило словом і дїлом заохочувати нарід до складаня жертв на руки Українського Народного Комітету, які конечно потрібні для веденя дальшої роботи і тут і в Европі. Для приміру наведено, що на веденє визвольної роботи серед инших народів зібрано кольосальні суми, і се, скільки їм вже вдало ся зеднати для своєї справи публичну опінію тут і за границею.

Обговорювано з черги всїлякі дієцезіяльні справи, між иншими іменованє нового владики.

В справах української церкви взагалі, а в справах українсько-католицької дієцезії в Америці зосібна, зїзд ухвалив вислати обширний меморіял до папи римського. До комісії, яка виробить меморіял, одноголосно вибрано оо. Понятишина, Павляка і Меренкова.

На закінченє о. адмінїстратор подякував присутним за участь в зїздї, за взірцеве і поважне поведенє в дискусії, та висказав надію, що зїзд вийде на добро нашого народу і української церкви, і замкнув наради молитвою.

Резолюція.

Українські сьвященики, горожани Злучених Держав, котрі заступають понад мілїон Американців українського роду, і Українців в сїй републиці, зібрані дня 1. липня 1919, в готели Пенсильванія, Ню Йорк, приняли одноголосно отсю резолюцію:

З уваги, що Злучені Держави вступили до війни за визволенє поневолених народів;

З уваги, що Американцї українського походженя і Українцї з Америки боролись у Франції проти центральних імперій та підпирали з усїх сил воєнні цїли Злучених Держав;

З уваги, що вони сподївались, що по побідї Америки і аліянтів над центральними імперіями, український нарід бувшої Австро-Угорщини, таксамо як і другі народи сеї імперії будуть освободжені і дістануть право самоозначеня;

Протестуємо проти польського наїзду і забору українських провінцій, східної Галичини, Холмщини, Полїся і Волинї та апелюємо до американської мирової делеґації, щоби ужила свого впливу і власти, аби мирова конференція сейчас усунула польських наїзників з тих українських країв і дала українському народови змогу свобідно рішати про свою будучність і державний устрій.

Рівночасно протестуємо проти насильств і убийств, доконуваних польським військом на українськім населеню в Галичинї, і домагаємо ся висланя осібної слїдчої комісії до Галичини для провіреня польських розбоїв на цивільнім населеню, а також для провіреня вістий, котрі очернюють нападенє українське населенє Галичини.

НА УКРАЇНІ.

Наслїдком воєнних відносин в особлившій мірі звернено увагу на Україну, яка з одного боку уважаєть ся яко жерело достави дуже важних сирих продуктів, а з другого боку стане неменьше важним ринком збуту. І дійсно, той край, який складаєть ся з бувшої російської України і з бувшої австрійської Галичини, віддавна був найважнїйшим шпихлїрем Росії і цїлої Европи і доставляв у великій скількости пшеницю, жито, овес, цукор і яйця. Кромі сего се є вітчина неперебраних мінеральних богатств, а передівсїм земного олію, з котрого виробляєть ся його бічні продукти: бензину, нафту, оливу до машин, васелїну, парафіну і сьвічки. Дальше, східні дистрикти України мають неперебрані богатства зелїзної руди до виробу знаменитої сталї, всїлякі соли і дерево. Яко ринок збуту заслугує Україна на особлившу увагу, а запотребованє виробів культури є велитенське, як я в дальшім тягу докажу. Однак сильно помиляв би ся той, хто-б думав, що вже нинї можна починати торговлю. Моя особиста подорож на Україну дала менї нагоду переконати ся про слїдуюче:

Кромі боротьби о істнованє незвичайно некористним для України є те, що розлогі галицькі рівнини і Карпати дуже сильно потерпіли наслїдком довголїтної війни. Прецїнь тут зводжено найбільше зажерті бої в часї кількох находів Москалів. Ще нинї прорізують чорну товсту землю отверті стрілецькі рови аж у непроглядну віддаль. Тут і там можна подибати ще становища тяжких гармат і видно лїйки, повиривані в земли тяжкими ґранатами. Численні села зістали зовсїм зметені з лиця землї. Деякі руїни вернувші селяни з бідою понаправляли і перемінили в нужденні мешканя-стайнї. Управа рілї находить ся в застою, бо нема робучих рук і знарядів, а кромі того рільника відстрашили від працї безнастанні реквізиції всїляких армій. А навіть селянин не може взятись до управи рілї, що передше належала до дворів, а яку тепер українське правительство подїлило поміж селян, а то головно по причинї непевности відносин. Вже перед війною до Галичини спроваджувано у великий скількости рільничі машини. Ними послугували ся в головній мірі властителї великих посїлостий, підчас коли серед селян таких машин було дуже обмаль. Польські властителї великих посїлостий, маючи образованє і до розпорядимости капітал, могли фахово використувати землю. Проти них український мужик мав незвичайно важке становище, бо по перше він не мав потрібного образованя, а дальше йому не ставало капіталу і відваги. Тепер польські властителї повтїкали зі сіл до повітових міст. Жовніри з найбільшим завзятєм все звертали ся против тих фільварків, підчас коли соломяні стріхи меньше терпіли. Значить ся, тепер вигляди для простих рільничих знарядів українського мужика значно поліпшили ся. Недавно тому українське правительство спровадило від одної нїмецької фірми самих тільки зелїзних плугів 10.000 штук. Кромі того в самім краю заложено велику фабрику виробу плугів. На жаль, вона тепер находить ся в области, занятій большевиками. Воно дуже прикро, але зовсїм нема виглядів, щоб сама Україна могла наразї покривати свої рільничі запотребованя, а то головно по причинї трудностий фінансових і транспортових. Ті точки треба менї точно обговорити.

Торговля, о скільки вона взагалї ще істнує, спочиває головно в руках Жидів. Вони, природно, находять ся також і в правительстві, у судах і банках. Торговельні вивіски мають переважно самі жидівські імена і семітські лиця переважно можна стрінути по каварнях, на улицях і по зелїзницях. А однак як бідна булаб висилена війною Україна без тих Жидів, які часто-густо з нараженєм власного житя доставляють найпотрібнїйшого і з вродженою собі впертостию кожду справу все доводять до кінця. Коло пограничних стацій, а особливо в Лавочнім, має відбувати ся на велику скалю торговля. А як не достає краєви найпотрібнїйших річий, які для пересїчного Европейця є необходимостию, нехай покажуть наведені тут приміри: коробочка сїрників коштує 2 до 3 корони, одна египетська папіроска тосаме! Цїни за черевики, білє і одїж є шість разів висші нїж були перед війною. За добрий годинник треба заплатити кілька тисяч корон.

Пшеничний і житний хлїб, молоко, овочі і мясо можна ще дістати, хоть і за те треба платити дорого. Те все давнїйше можна було тут дістати за безцїн. Нинї в Бориславі треба платити за кільо цукру 80 корон. І чи воно не виглядає на іронію, що нинї в тїй обіцяній цукровій земли платять по 10 корон на коробочку сахарини? Про виміну або експорт тих продуктів України нинї отже не може бути мови, бо істнуючі запаси є доконечні для власного ужитку. Український мужик не може і не хоче нїчого віддати, а ті околиці, які були головними доставцями всїх тих продуктів, тепер находять ся в руках большевиків. Таксамо і на осінь вигляди зовсїм не є рожеві, бо насїня є обмаль, а селяни, як то вже згадано, є знеохочені всїми попередними реквізиціями. Фабрик і заводів ще перед війною було тут дуже мало. Нинї всї ті рафінерії, фабрики цукру, млини та варстати або замкнені, або повалені. А щоб почати роботу наново, не стає всього: гроший, машин, орґанїзаторів, директорів, робітників, транспортових догідностий для сирих матеріялів і для зроблених фабрикатів. І як що настануть тут спокійні часи, для інжиніра, робітника і промисловця тут отворить ся правдива копальня золота. Гроший розкидаєть ся тут много і легко по каварнях, театрах і кінах. Дивним дивом донедавна селяни не хотїли в Галичинї принимати українські гроші, карбованцї і гривнї. Та в тїй справі видано розпорядженя, щоб тїй аномалії зарадити. З паперових гроший в Галичинї австрійська корона, а на Подїлю старий Николаївський рубель все ще тїшать ся повним довірєм українського селянина. Кромі того почато з аліянтами переговори в цїли сконсолїдованя української валюти. До сеї пори в нїякій заграничній державі ще не нотовано карбованців. З огляду на те, а дальше з огляду на незвичайно низкий курс австрійських корон і російських рублів, ясно видить ся, що великі торговельні транзакції є впрост немислимі. Найпростійша рільнича машина, за яку селянин деинде мав би заплатити найвисше 500 франків, коштує українського селянина від 4.000 до 6.000 корон. І коли мимо того відбуваєть ся все ще деяка торговля, то се дїєть ся під натиском невмолимої доконечности і для удержаня істнованя мешканців в краю. А відповідно до того поступають і чужі правительства, мимо всеї тої ввічливости, яку вони виявлюють супроти українського правительства. Українцї тому найпотрібнїйше мусять з конечности купувати в Нїмеччинї або в Австрії, бо через те не потребують поносити велитенських втрат при вимінї корон на франки.

Що вимінна торговля відбуваєть ся тільки з найбільшими трудностями, то тому знова винні транспортові трудности. Кромі того почта є дуже лиха і всї листи підлягають цензурі. Таксамо і телеґрами, які приймаєть ся тільки на дуже ограничений район. Всї льокомотиви і зелїзничі вози є в незвичайно лихім станї. По причинї надмірного уживаня протягом цїлої війни і браку нагоди направи вози особових поїздів є страшенно понищені. Вікна повибивані і позатикані паперами, дошками або й лишені так. Двері поломані. Осьвітленя нема зовсїм нїякого. Зараз по тих возах відразу всякий може пізнати, що Україна все ще находить ся на воєнний стопі. Про якийсь точний плян відходу поїздів нема мови. Поїзди все приходять з кількагодинним опізненєм. Причина того лежить у тім: достава дров до опалюваня льокомотив в зимі була досить легка по замерзлих дорогах. Хто однак видів галицькі дороги на весну або в осени, то може виробити собі легке понятє про можливість транспорту дерева в такий час. Зелїзничий персонал, починаючи від малих урядників аж до начальників стацій, се переважно самі молоді люди, двайцятьлїтні. Перше той персонал рекрутував ся виключно тільки зі самих Поляків. Та як ті при кінци жовтня 1918-го року мусїли забирати ся, заступлено їх Українцями, як тільки можна було. Що тикаєть ся отже транспортованя товарів, то не треба забувати і на те, що військові транспорти мусять все йти перед торговельними. А кромі того зовсїм не треба бути безжурним з огляду на маси переїзджаючих воєнних полонених. Мимо всякої осторожности можна попасти ся в большевицьку халепу і вийти з неї обелекшеним на кишени, а нераз і без голови. Особливо приватні подорожні, без знакомих і поручаючих письм, а головно без добрих пашпортів, наражують ся самі на великі небезпеки. Контроля на пограничних стаціях, а таксамо і в нутрі краю, є незвичайно велика.

З повисшого представленя дійсних теперішних відносин в тім краю слїдує, що наразї нема там гарантій для безпеченого транспорту товарів. Та воно не виключає того, що власне тепер наспіли великі ладунки сїрників, ниток, шовку, бавовняних матерій і т. п. Промисловці, які рівночасно є продавцями і експедиторами, поступають в той спосіб: найперше глядить ся, щоб дістати особливші привілеї у дирекцій зелїзниць у Відни, Будапештї і Станиславові і то поза звичайний плян руху поїздів. Притім мусить ся обговорити докладно справу опалу для льокомотив. Тоді відходить поїзд наладований товарами під охороною приватної оружної сторожі. На головних стаціях вижидають урядники приїзду того поїзду і передають його сейчас в руки инших урядників. Головна вага звертаєть ся однак на те, щоб на пограничних стаціях або на перехрестях такий поїзд не дістав ся припадково на котрусь бічну лїнію, бо тоді все пропало.

(Стільки той автор, який правдоподібно був висланником якоїсь швайцарської торговельної фірми. Дати того його звіту не подано, та все вказує на те, що він мусів бути в Галичинї в марті або цьвітни біжучого року. — Прим. Ред.).

ПРОТЕСТАЦІЙНІ ВІЧА.

16. Вілксбери, Па.

Дня 15. червня відбуло ся тут в церковній гали народне віче в справі висланя протесту на мирову конференцію в Парижи і до міністра заграничних справ у Вашінгтоні.

Віче отворив о. Иосиф Боярчук, привитавши учасників і пояснивши, в якій цїли се віче скликано.

Зібрані вічевики не хотїли забирати богато часу, тож одноголосно вибрали о. Й. Боярчука на предсїдателя віча, за що о. Боярчук сердечно подякував і покликав на секретарів пп. Семена Свередюка і Й. Катульку.

Перший реферат виголосив о. Боярчук. У своїй промові він представив образ нашого українського народу і ту боротьбу, яку наш нарід перевів у старім краю з Ляхом в минувших часах і аж дотепер, і пояснив усїм, чому і за що ми боремо ся і повинні бороти ся. Прийшов уже для нашого українського народу час скинути кайдани зі себе і стати рівноправним з другими народами, бо ми не є меньшим народом від других. Тепер прийшов якраз час для нас, що маємо боротись і протестувати, аби здобути лучшу долю для нас всїх. Дальше шановний бесїдник говорив, як то Ляхи хотять привернути собі свою історичну Польщу і запроторити наш український нарід у вічну тюрму. Длятого ми всї повинні днесь ухвалити відповідні резолюції проти польських наїзників на наш рідний край і заслати ті резолюції на руки мирової конференції в Парижи, а властиво на руки президента Вілсона, і просити його, щоби українська справа зістала розслїджена як найскорше на мировій конференції. Відтак о. Боярчук пояснив присутним резолюцію, яка надійшла до нашої місцевости від У. Н. Комітету, а яку мають ся зараз нині вислати телеграфічно до Парижа. На вислане сеї протестаційної телеграми всї гостї радо згодили ся і нагородили бесїдника щирими оплесками.

Другий з черги говорив п. Йосиф Катулька, котрий в своїй промові сказав, що нинїшний день протесту українського загалу тут в Америцї є дуже важний і він буде зазначений в історії українського народу тому, що днесь українськи загал в Америцї вже мабуть послїдний раз домагаєть ся для себе свободи і волї, яка йому слушно належить ся. Вже прийшов час, щоби скинути зі себе ярмо, яке ми двигали сотки лїт. Дальше бесїдник попросив гостий, аби нинї зложили конечно щедрі жертви на оборону рідного краю і на покритє коштів висланя каблєграми і телєграми. Гостї на сю пропозицію дуже радо згодили ся і зараз предсїдатель віча попросив п. Григорія Русинка до збираня жертв, причім і він сам потрудив ся. Присутні зложили готівкою $137.50. На внесенє п. Г. Русинка постановлено долучити до сеї квоти і попередно зібрані жертви (ще 29. грудня м. р.). До сего часу ся сума ($550) була в руках місцевого касієра, п. Г. Русинка. Усї гроші ухвалено вислати як найскорше на руки головного касієра У. Н. Комітету, о. Н. Підгорецького в Ню Йорку. Присутні були сїй постанові дуже раді, бо наш нарід є певний, що У. Н. Комітет в Америцї працює щиро і справедливо для нашого народу.

Після того предсїдатель віча зложив сердечну подяку всїм присутним гостям за зложені жертви і за присутність на вічу.

На закінченє відспівано „Не пора" і гостї розійшли ся спокійно домів.

Семен Свередюк,
Йосиф Катулька,
секр. віча.

ҐОРКИЙ НАДІЄТЬ СЯ СЕЛЯНСЬКОГО ТЕРОРУ В РОСІЇ.

Гельзінгфорс, 20. мая; через Париж, 27. мая. — Постепенне виголоджене і спаралїжоване Росії, аж доки не повстане великий бунт, приносячий з собою пановане страхітя наслїдком насильної реакції; відтак нові установчі збори, на котрих міліони російських селян покажуть свою силу утворенем холодної несимпатичної демократії — такий образ будучности Росії малює Максим Ґоркий.

Сьвіт глядить на Ґоркого як на большевика, чому він заперечує, заявляючи, що він лише працює з правительством яко голова одного з просьвітних відділів, аби помогти уратувати свій край.

Через дві години я говорив через перекладчика з найславнїйшим російським жиючим письменником і коли я подав йому руку на пращанє, кажучи „бувайте здорові", і сказав, що повторити публично се, що він отверто і щиро сказав менї, могло би спричинити йому небезпеку, він усьміхнув ся своїм сумним усьміхом та впевнив мене, що я можу зовсїм свобідно повторити щонебудь, що він сказав.

Селяни виступають проти міста.

„Большевизм і революція мусять відбути свій час", сказав Ґоркий. „Тут не може бути якихось коротших доріг — нї компромісів. Все, що є найкрасше в штуцї і культурі Росії, все, що побудовано з такими прикростями і посьвятою, буде остаточно убите. Селянин є озлоблений і мстивий за кривди, які, він вірить, місто і міські провідники зробили йому, і він знищив би все житє міста. Він збунтуєть ся та кине цїлий край в анархію.

„Лише найсильнїйші пережиють сей короткий, страшний період. Відтак селянин просто брутальною силою і чисельностию забере правительство і владу. Він переверне Росію, яка щойно зачала мріяти про торговельне і артистичне житє, в назадницький рільничий край. Що би не робив посторонний сьвіт, се в дійсности не поможе розвязати питаня — тут не може бути компромісів.

„Росія мусить спотикати ся в темнотї. Вона мусить пробити собі слїд і знайти власну стежку".

Письменник говорив солїдно і мягко та час від часу усьміх появляв ся в кутику його уст. Се великий худий чоловік з величезними раменами, крепкими руками, великою головою, з сильними чертами лиця, великим носом, глибоко осадженими очима і великими жовтими вусами.

Кімната, в якій сидів Ґоркий, була приватною канцелярією з сотками книжок рядами на полицях. Знаки його вчасних лїт тяжкої працї і нужди ще виднїли. Він працював для людий та мріяв, що революція зробить для них. Тепер він був розчарованим чоловіком.

Я не сьмів говорити з ним про замордоване чотирох великих князів та його спробу не допустити до сього. Я чув про се яких шість разів з инших жерел.

В цитаделї св. Петра і Павла було увязнених через 6 місяців чотирох великих князів. Не було особливої причини, чому їх повинно ся тримати у вязници, а не було також і особливої причини, чому би їх не держати замкнених. Помимо всього вони були нічим у великій революції, одначе Ґоркий через щось заінтересував ся сею справою та поїхав до Москви, чи не вдіяв би щось.

Обожає Ленїна.

Ґоркий вдав ся просто до Ленїна, якого він дуже обожає і стоїть близко него, та представивши їх (князів) справу, дістав письменний документ, позволяючий на випущене увязнених. В дорозї, коли мав вертати з Москви, дістав атак серцевої хороби та був змушений остати в Москві через кілька днів. Прибувши до Петроґраду, він прочитав вістку, що князів вже страчено. Се стало ся сим способом, що певний комісар, озлоблений і мстивий на всїх членів та обурений на вмішуване Ґоркого, добув давнїйший розказ страченя їх, підписаний военним судом кілька місяців тому, та на підставі сього розказу казав князів розстріляти.

Угода неможлива.

„Чи не може бути компромісу з большевиками?" я спитав.

„Нї; революція мусить відбути свій час. Вона була успішною тому, що вона вирвала селянина з глибин темноти, в якій він жив передтим. Одначе яким страшним коштом!

„Вже по всїм промислї і торговлї в Росії, які відбудують лише чужинцї. Се селянське правительство, яке певно наступить по революції (яка надходить після Ґоркого), буде подобати на Голяндію в пятнайцятім столїтю. Селянин вже думає про установчі збори. Він має усталене поняте, що є демократія, та буде виконувати се. На селян зовсїм не числили, аж прийшло ся запізно. Вони є зовсїм відчужені і зле успособлені супроти міських робітників.

„Недавно тому на зборах в зимовій палатї декотрі селяни взяли мене за міського робітника і один сказав до мене: „Ви міські люди забралисьте все, гарні помешканя, меблї і все. Ми не дістали нїчого з революції. Пождіть, доки ми не дістанемось до власти — ми не забудемо вам усього того".

Декотрі селяни є богачами.

„Одначе сьогодня богато селян є такими богачами, що се переходить їх мрії. Недавно тому я бачив селянина, купуючого золотий годинник за 7.000 рублів. Я спитав його, чи він не боїть ся, що можуть йому годинник вкрасти, коли буде носити в селї. Він засьміяв ся та сказав, що се був уже сімнайцятий золотий годинник, який він купив, одначе він не дбає, бо колинебудь може занести досить поживи на плечах до Петроґраду, аби заробити дві-три тисячі рублів.

„Сей селянин не віддасть своєї накопиченої поживи. „Хай місто мре з голоду", каже він. Правительство хоче забрати засоби поживи, однак селянин на се бунтуєть ся. Сьогодня маємо вже 85 процент невдоволених селян".

Я спитав його про провідників комунїстичної партії, на що Ґоркий відповів менї, що підчас коли Ленїн є одним з найбільших людий сьвіта, в партії є богато таких, про яких він не може сказати доброго слова.

Нові провідники зьвірські.

В партії є лише кілька тисяч дійсно щирих людий. Нові люди, приходячі до власти, є меньше гарні й ідеалїстичні ніж старі провідники, які перепалили ся. Декотрі з нових провідників є зьвірські і некультурні. Найбільша часть з них не пристане на жадну згоду, тому, що вони є загорільцями".

Знова і ще знова я спитав про яку можливість компромісу, одначе Ґоркий впирав ся, що не може бути жадного, який би дійсно вартував що. Не можна зробити нїчого, тільки позволити революції перегоріти, говорив він.

Невдоволенє в армії зростає, говорив Ґоркий. Він згадав про один полк, який недавно тому полишив Вологду, числом 3.200 люда. Коли сей полк прибув до Петроґраду, лишило ся з нього 2.700, а коли дістав ся на балтійський фронт, остало ся меньше ніж 1.000 — прочі здезертирували.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ ЛИШЕ НА ЯКИЙСЬ ЧАС.

313.000 членів комунїстичної партії володів Росією.

Гельзінґфорс, 25. мая; через Париж, 1. червня. — На осьмім конґресї комунїстичної або большевицької партії, який відбув ся кілька тижнів тому в Москві, було зарепрезентованих 313.000 членів сеї партії. Сих 313.000 комунїстів є володїтелями Росії.

Правительство може говорити про диктатуру пролєтаріяту, одначе се, що становить теперішне саветське правительство, є в дійсности диктаторство комунїстичної партії.

Одинока сильна орґанізація.

Тїсно звязана разом ся напівбратерська група представляє одну сильну орґанізацію в Росії. Всї ті 313.000 членів прирекли посьвяту свого житя за справу, в яку вірять. Для них комунїстична партія є всїм понад якоюнебудь народностию або краями.

Щоби вступити до комунїстичних рядів, треба найперше перейти через ряд навчань про соціялізм, а відтак таку особу мають поручити два старі, гідні довіря члени. Коли вже знаходить ся в орґанізації, тоді підлягає найперше партійним розпорядженям, та мусить підчинятись партійній дисциплїнї. Всї великі люди в правительстві є визначними і в партії, а найбільша часть партійних справ має прямо до діланя з правительственними справами.

Як пояснюють сї урядові зносини, служить слїдуюча заява на конґресї: „Треба пильно оминати замішаня функцій партійних орґанізацій з функціями правительственних орґанів. Комунїстична або большевицька партія пробує провадити дїяльність саветів, одначе не піддає себе для них, а члени партій мусять зрозуміти, що партійні орґанізації не є учителями володїтелїв саветів та що членство в партії не дає жадних привілеїв, а накладає більше поважну відвічальність".

Помимо сього всї великі люди в правительстві є великими людьми в партії і се є ся комунїстична партія, яка володіє Росією.

Партійна дисциплїна і фанатичний послух се замітні цїхи партії. Вона є дійсною звязю між центральною Росією а позаросійськими саветськими републиками.

Територіяльне признане независимости тимчасове.

Наводячи знова з рапортів конґресу сеї партії, говорить ся там про істноване бувших російських країв слїдуюче:

„Підчас коли комунїстична партія признає на тепер істноване України, Литви і Білоруси в формі независимости саветських републик на підставі федерації з московським правительством, вона не може приняти независимости орґанізацій комунїстичної партії на федеративній підставі, але радше глядить на них як на підчинені її орґанізації російської комунїстичної партії, яка мусить застосовуватись до розказів свого центрального комітету.

„Партійна централїзація мусить поступати, а дисциплїну мусить ся встановити на мілїтарних основах. Розкази Центрального Комітету мусить ся виповняти, а апелї вносити пізнїйше".

Управа народом.

Державна конституція не признає комунїстичної партії яко такої, а має лише до дїла з саветами і їх правлячими тїлами. Зредуковане до його найпростїйшої форми, цїле се саветське поняте про правительство означає не меньше і не більше як пряма управа народом через вибрані ним комітети — слово савет значить комітет.

В часї революції тисячі сих саветів повстали нагло по цїлім краю. Кождий полк в армії мав свій савет, кожда фабрика вибрала управляючу раду, а селяни поутворювали собі савети по селах. Се була природна і проста дорога провадженя їх справ.

По упадку Керенського прийшли до сили большевики, які вкоротцї захопили все завдяки висшій полїтичній практицї своїх провідників, з яких сотки жило в Америцї.

Виборча система.

Вони зладили конституцію для сеї російської соціялїстичної федеративної републики. Система саветського правительства се кладене одного савета на верх другого, аж доки цїла ся вежа саветів не є укоронована всеросійською конвенцією саветів, на якій основуєть ся найвисша власть правительства.

На споді є місцеві сільські савети, які вибирають представителїв до окружних саветів; одного представителя вибирають на кождих 1.000 мешканців. Сей окружний савет зі своєї сторони знова вибирає предсїдателя провінціонального савета — одного на 10.000 населеня. Сї провінціональні савети знова вибирають представителїв земств, або стейтового савета; один представитель представляє 25.000 населеня зі всїх тих поменьших саветів.

З великого міста саветські делєгати є вибирані на всеросійську конвенцію, по одному на кождих 25.000 міських виборців, а по одному на кождих 12.500 позаміських мешканців.

Сю всеросійську конвенцію саветів скликаєть ся не меньше як два рази на рік і вона є найвисшою властию републики. Вона вибирає всеросійський центральний екзекутивний комітет, складаючий ся не з більше як 200 членів, який знова є найвисшою властию краю, коли конвенція не є в сесії. Сей Центр. Екзек. Комітет назначує 17 членів ради народних комісарів до загальної адмінїстрації справами краю. Ленїн є президентом ради народних комісарів, а Троцький мінїстром війни.

Хто може голосувати.

Право вибирати і бути вибраними до савета можуть мати незалежно від релїгії, народности, права мешканя і т. д. слїдуючі горожани обох полів, які до дня виборів осягнули 18 лїт житя:

а) Всї особи, які удержують ся з продуктивної і суспільно пожиточної працї, як рівнож і особи заняті в домашних обовязках, які уможливляють першим сповняти продуктивні роботи; приміром як робітники і слуги всякого рода і катеґорії заняті в промислї, торговлї, рільництві, і козацькі рільники, не уживаючі нанятого робітника в цїли узисканя доходу.

б) Жовніри і моряки саветської армії і маринарки.

в) Горожани, які належать до повисших кляс, а які до певного степеня стратили здібність до працї.

Хто не може голосувати.

Слїдуючі особи, навіть коли би вони належали до котрої-небудь з повисше згаданих катеґорій, не можуть анї вибирати анї самим бути вибраними:

а) Особи, які уживають нанятого робітника для зиску.

б) Особи, які жиють з незароблених доходів, приміром з проценту від капіталу, доходу з промислових підприємств і маєтку, і т. д.

в) Приватні купцї і купецькі та торговельні аґенти.

г) Монахи і церковні слуги церков та релїгійних законів.

ґ) Особи засуджені за злочини спекуляції і підкупства на час, означений законом або судейським засудом.

Голосує лише той, хто працює.

Все повисше означає, що тільки той, хто працює і жиє з власної працї, має мати голос в правлїню. Не було би нїчого до говореня про се або про решту конституції, колиб се все в дійсности виповнювали; одначе власне тут клопіт, бо якраз вибори в Росії сьогодня є несправедливі, себто не переводять ся так, як застерігає конституція. Про се говорять самі большевицькі провідники, які обіцюють, що все те скоро направить ся. Одначе инша річ обіцяти, а инша річ виконувати.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Лондонї відбудеть ся суд над бувшим нїмецьким цїсарем.

ЛОНДОН, 3. липня. — „Бувший нїмецький цїсар буде небавом поставлений перед суд", заявив премієр Лльойд Джордж, складаючи в палатї послів звіт з мирових переговорів. Премієр заявив дальше, що трибунал, який буде судити бувшого цїсаря, збереть ся в Лондонї.

Ґен. Ґінденбурґ бере на себе відповідальність за военні вчинки.

ЛОНДОН, 5. липня. — Маршалок Ґінденбурґ, бувший шеф головної команди, заявив, що він є відповідальний за всї вчинки нїмецької армії, поповнені в часї від 29. серпня 1916 р., то є від часу, коли він обіймив головну команду. Ґінденбурґ відніс ся з просьбою до президента Еберта, щоби сей повідомив про те алїянтів.

Пятьох синів жертвує ся за свого батька, бувшого цїсаря.

БЕРЛІН, 5. липня. — Князь Айтель Фрідріх, другий з ряду син бувшого нїмецького цїсаря, вислав слїдуючу телєґраму до анґлїйського короля:

„До вашої величности короля Анґлїї і Ірляндії!

„Сповняючи свій природний обовязок яко сина і офіцира, я і мої чотири молодші брати віддаємо ся до вашої диспозиції на місце нашого вітця на случай його видачі, щоби себе пожертвувати для заощадженя йому такого пониженя.

„В імени князів Адальберта, Авґуста Вільгельма, Оскара і Йоахіма. — **Айтель Фрідріх**".

Нїмецькі консерватисти за приверненем монархії.

ЛОНДОН, 5. липня. — Нїмецька консервативна партія видала проклямацію, підписану президентом партії, Гейдебрандом, в якій говорить ся, що партія „виповіла правительству війну і ужиє всїх своїх сил в цїли приверненя монархії", як се доносить телєґрама з Копенгаґен до „Ексчендж Телєґраф Ко".

Монархічна лїґа проти видачі бувшого цїсаря.

АМСТЕРДАМ, 5. липня. — Ґен. Штокгавзен, провідник новоутвореної монархічної лїґи, заявив кореспондентови голяндської часописи „Гандельсбляд", що всї бувші офіцири є невдоволені з теперішного правительства, як се доносить нинїшна телєґрама з Берлїна.

„Офіцири є жовнірами, а не полїтиками, і тому не можна надїяти ся, щоби вони згодили ся на видачу свого команданта (бувшого цїсаря)", заявив Ґен. Штокгавзен. „Офіцири вже більше не будуть підпирати правительства".

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 7, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Війска ґен. Денїкіна здобули Царицин над Волгою.

ЛОНДОН, 3.. липня. — Війска ґен. Денїкіна, команданта протибольшевицьких війск в полудневій Росії здобули місто Царицин над Волгою, на полуднє від Саратова, як се доносить нинїшна російська бездротна телєґрама.

Большевицькі війска опорожнили місто перед приходом війск ґен. Денїкіна.

Телєґрама бюра Райтера доносить, що армія ґен. Денїкіна одержала від алїянтів дуже велику поміч. Сама Анґлїя доставила армії ґен. Денїкіна цїлковите зоруженнє і военні матеріяли для 250.00 жовнірів.

Посли Денїкіна, вислані до Колчака, поповнили самовбийство.

КАТЕРИНОДАР, 13. червня. — Парохід, на якім находили ся делєґати правительства Денїкіна під проводом ґен. Ґрішин-Алмазова, попав ся в руки большевиків, коли переїхавши через Каспійське море, зближав ся до устя ріки Урал.

Ґен. Алмазов знищив документи, які віз від Денїкіна до Колчака, зі страху, щоби вони не дістали ся в руки большевиків, і поповнив самовбийство. Самовбийством закінчили своє житє також і прочі члени його штабу.

Посол Колчака прибув до Парижа.

ПАРИЖ, 5. липня. — Нинї прибув тут ґен. Драґоміров, висланий сюди в окремім посольстві Колчаком, головою всеросійського правительства.

—o—

В липни надїють ся революції в трох державах.

ВІДЕНЬ, 5. липня. — „Около 21. липня прийде до революції пролєтаріяту в Анґлїї, Франції і Америцї, заявив Фрідляндер, провідник австрійських комунїстів, взиваючи до безпроволочного проголошеня Австрії саветською републикою.

З огляду на вибух революції в тих краях, говорив Фрідлендер, „Австрія не потребує обавляти ся здержаня поживи з держав алїянтів".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Із Кассім Бей.

АЛІЙ ТА ЖАРІВКА.

Переклав Яр. В-ий.

Новобранець Алій, роджений і замешкалий в селї Кору, що лежить у віддаленю пятьох чвертий години від Бруси, одержав покликане до війска. Як він пакував свій куферок, то був ще вповні вдоволений. Та як йому на другий день прийшло ся працатись з батьком-материю, сестрами й братами, то з його очий ринули сльози, як два левадні ручаї. А його старий приятель Гассан, відомий сьміхованець, дав відїзджаючому ще дві добрі ради: „Ти, Алій, — говорив він вельми поважно — уважай, абись підчас їзди не виглядав з вікон ваґону, а то острий воздух відірве тобі ніс! Тай очи тримай через цілу дорогу замкнені, бо розболить тебе живіт".

Парубіка Алій, котрий — річ природна — не їхав ще ніколи зелїзницею, поступив, як йому порадив старий Гассан. Їхав із корчево примкненими повіками, щоб не впасти жертвою жолудкових корчів і ніяка сила в сьвіті не склонила би його до того, аби виглянути з вікна; за ніякі скарби в сьвіті не дав би острому вітрови відшибнути собі конець носа... Примкнувши очи, силкував ся він вирахувати, кілько би пар волів треба було, щоб рушили сей великий поїзд з місця. Мав на гадці домашний малий двоколесний віз, запряганий двома волами, тай міркував, що до поїзду запряжено бодай дві сотні волів. Але й так видало ся йому загадочним, щоб тих двіста волів могли гнати так швидко. Його хатні два воли-ки не бігали ніколи так швидко. На одній стациї зважив ся висїсти, щоби придивити ся волам, які тягли зелїзницю, та не побачив їх. А провідник поїзду, такий сьміхованець як старий Гассан на Кору, завдав собі труду вияснити питаючому Алїєви, що воли годї побачити, бо їх держить ся захованих у ваґонах з прислоненими віконцями, щоб таким робом охоронити їх перед вітрами й негодою.

Остаточно наспів поїзд до Бруси. Алій отворив так довго стулювані очи та став придивляти ся величезному двірцеви. Та його тихі помічуваня перебив острий голос, що викрикував: „Гей, мой, тумане, сюди маєш іти!" Сей острий голос належав до підофіцира, котрий мав рекрута і його товаришів завести до касарні. Стрійний уніформ підофіцира припав неабияк до вподоби Алїєви. — „Пробі, — гадав він — він красше одягнений ніж дома наш сьвященик, сільський годжа з Кору.

Рекрутів впорядковано у віддїли та виведено з двірця. Алій маширував у найпершім ряді. Як побачив по дорозї гарні склепи, спинив ся, щоб оглядати вистави. Охотно був би й купив собі щось гарного, та по перше не мав гроша, а по друге скричав на него підофіцир: „Ходом хід! Ти, тумане, чи ти гадаєш, що задля тебе буде стояти тут через пів години цілий віддїл?"

А чому вже найбільше дивував ся Алій, то улицям вимощеним камінем. Гей, — міркував він раз-по-раз — які то марнотратні ті міські люди. Аллаг!... Аллаг!... Ми дома, на Кору, не будуємо навіть домів з каміня, а тут у Брусї розкидують камінє ні з сего ні з того по улицях".

— — — — — — — — — —

Минув рік. До бруків Алій за той час вже призвичаїв ся, та не міг привикнути до підофіцира. Сей лаяв його, як „ґріфи" були добрі, а бив, як вони були кепські. Підофіцир був як Аллаг. Підофіцир був як Магомет. Підофіцир був Алїєвим найбільшим пострахом.

Алій дістав два тижні урльопу та мав поїхати домів. Що-ж мав він повезти до дому? Розглядав ся сюди й туди. Найбільшим дивом в касарни були преціњ електричні жарові лямпи. Вони найбільше цікавили та найбільше дивували його. Як вечером ставало темно, вони самі займали ся, а як жовніри лягали спати, то сьвітло електричних лямп само меркло. Самі від себе; те, що підофіцир балакав раз про пливучу струю та про влучений опір, було — розуміє ся — глупим дотепом. А як рано сходило сонце, то ті предивні лямпи гасли самі від себе. Спершу був Алій сьвято переконаний, що підофіцир лив тайком на ті лямпи оливи. Ізза сього зголосив ся Алій нарочно „мародом" та через вісім днів лежав у ліжку, аби раз бодай приловити підофіцира на наливаню оливи. Та дарма! Ніхто не наповнював сих загадочних лямп, а вони все таки сьвітили дальше. Прочі рекрути також не знали найти розумної відповіди на запити Алія. Аж ось прийшов новий рекрут родом з міста, що ходив до школи і він пояснив Алїєви, що лямпи „нарокували" спершу з села такі дурні, як і рекрут. Але підофіцир лаяв і бив лямпи так довго, аж порозуміли справу, що у вечір вони мають займати ся, в ночи сьвітити слабо, а досьвіта гаснути... Тепер рішив Алій невідклично, що одну таку лямпу слїд йому повезти з собою до Кору. І останного дня перед відпусткою потяг одну лямпу: відірвав її від стіни і заховав до свого куферка.

— — — — — — — — — —

Ціле Кору ждало на двірци на урльопника. Таж се була неабияка подія! Навіть сільську музику взяли з собою. Поїзд заїхав. Але сим разом Алій очий не примикав і давно перестав вірити у казку про біль жолудка. Тай дивив ся через вікно, не боячись того, щоб вітер мав йому відкусити ніс. Тай волів не шукав більше. Тепер знав він, що зелїзниця їде сама. Що більше — за той довгий рік мало що не вивчив ся добре читати й писати. Ого! Буде він мати не мало що розповідати в сільській каварни.

Вечером, як у Алїєвій хаті назбирало ся богато знакомих, хотіла його мати засьвітити стару олійну лямпу. Ось прийшов момент, коли Алій мав виграти свою найліпшу карту. „Гов, мамо! — крикнув він — в куфрі привіз я тобі в гостинци лямпу. Але така штудерна лямпа, що вечером сама займаєть ся, а в ночи сама зміняє сьвітло на півтемне, а рано сама гасне".

„Як би то була правда, — замітила недовірчиво мати — то ми заощадили би богато сірників".

„Тай оливи — доправив Алій — тай добув зі свого куферка вкрадену лямпу.

„Я не маю довіря до таких нових річий"—похитувала мати сумнївно головою.

Але старий Гассан, що був також прийшов, промовив: „На те, що Алій говорить, можете, матінко, спустити ся. А знаєте що? Мені треба лямпи. Моя попсувала ся. Подаруйте мені свою стару; таж вона вам злишна, коли маєте таку величаву нову".

Мати спершу не хотіла пристати на се, та Алій налягав на неї так довго, аж подарувала стару олійну лямпу Гассанови. „Бери собі, ти старий пройдисьвіте, — казала вона — хоч очи видять, що вона варта ще своїх трийцять пястрів". Із глибоким поклоном взяв Гассан своє нове добро.

Тепер прибив Алій свою тресовану лямпу до стіни. „Так, — говорив він — уважайте, тепер вона сама займеть ся". І гордо станув перед лискучою жарівкою. Із дожиданєм обступила його віруюча громада.

Алій дожидав.

Другі ждали разом з ним.

Ждали терпеливо від сумерку аж до півночи.

Та лямпа все оставала темна, як беззоряне небо на дворі.

Аж ось Алїєви стало ясним, в чім річ: „Тут у Кору не боїть ся вона підофіцира, бо знає, що він лишив ся в Брусї. Притім був Алій хитрець. Він пійшов до комори та кричав, командував і лаяв там удаваним голосом, наче би се був сам підофіцир. Та лямпа була ще хитрійша. Вона зміркувала, що Алій се не підофіцир тай не гадала сьвітити. Посумнїв тепер Алій несказано і приложив запалений сірник до лямпи. Вона й далї не займала ся. Алій лив навіть на чудесну лямпу оливи, а саме стільки, скільки на ній могло спинити ся, але олива не хотіла спалахнути сьвітлом. Не було що иншого діяти, як зажадати від Гассана старої олійної лямпи. Гассан одначе сказав собі заплатити за се трийцять пястрів: „Таж ви самі казали, що вона стільки варта. Я бідний чоловік, але не хочу нічого на вас заробити, коли ви мене приняли так по приятельськи".

І в той час, як старий сьміхованець, хитро підсьміхуючись, загортав своїх трийцять пястрів, чесна мати Алія голосно зітхнула тай мовила: „А чи я відразу не казала? Я не маю великого довіря до таких нових річий!"

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 155, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 13. липня, точно о годині 2.30 пополудни в гали п. І. Ваверчака, 782 Стейт стр. Кождий член має явити ся на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Уряд і контрольна комісія будуть здавати піврічне справоздане. Неявившій ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглі місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. До товариства будеть ся приймати нових членів без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Тож до хіла. Товариші! Кождий хоч по одному! А Ви, Родимці, старайте ся, щоб між Вами не було ані одного, котрий би не належав до найбогатшої української организації, котрою є У. Н. Союз. — П. Щуцький, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. „Українська Січ", від. 182, подає до відома своїм членам, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. липня, точно о 3-тій годині пополудни, в гали церковній при Вен Бюрен стр. Просить ся всіх членів, аби явили ся на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. Котрий член не явить ся, буде караний після статута. — П. Харко, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. „Вільна Україна", від. 152, повідомляє своїх членів, що місячне засїданє відбудеть ся в середу, 9. липня, точно о годині 8-мій вечером, в гали церковній при Корт ул. Неявившій ся член заплатить 25 цнт. кари, а урядник 50 цнт. — Я. Чорнюк, предс.; В. Сидорович, кас.; С. Олїйник, секр.

ВІДГЕЙВЕН, Н. Й. Тов. „Вільна Україна", від 200 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. липня, о години 3-тій пополудни, в гали звичайній. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Будеть ся принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — І. Орлян, предс.; І. Жатковський, секр.; П. Господарець, кас.

ЛЕНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія від. 87, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся 13. липня в гали Кушінґ, 33 Сентрал Аве. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — В. Максимик, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Уряд братства св. Михаїла, від. 296, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю, 20. липня, о 2-гій годині пополудни. На тім мітінґу буде піврічне справоздане і инші справи. — Г. Волошинович, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. Николая, від. 193, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 13. липня в У. Н. Домі. Просить ся всіх членів явити ся на той мітінґ, бо будемо мати важні справи до полагодженя. Контрольна комісія здасть своє справоздане про діяльність нашого братства, а статутова комісія предложить ті параґрафи, котрі відкинулось, і ті, котрі зістали одобрені для добра нашого братства і У. Н. Союза. Початок мітінґу о годині 2-гій пополудни. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Головчак, предс.; М. Малїшевський, писар.; П. Молодечий, кас.

МІКІЗ РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся ся дня 13. липня. Кождий член мусить явити ся, бо контрольна комісія буде здавати справоздане. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Ю. Возничак, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Уряд тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, подає до відома своїм членам, що звичайний мітінґ відбудеть ся в слідуючу неділю, 13. липня, в гали церковній, точно о 1-тій годині рано. Обовязком кождого члена явити ся на час і вирівнати довг за ленти і фотоґрафії. Не думайте, що поїдете до краю, тай то пропало. Се є встид для вас, бо той довг буде стояти в книжках і його що місяця будеть ся прочитувати. Вже крайна пора сплатити. Таж я думаю, що ще ніхто не без цента, щоб аж так отягатись. Отсим заявляю, що резиґную з уряду фінансового секретаря. Блпзші причини своєї резиґнації подам до відома на мітінґу. Прошу всіх членів зійти ся на час і вибрати собі другого на моє місце. Відбудеть ся також голосоване в справі календаря на 1920 рік. Будеть ся принимати нових членів. Хто ще не стоїть в орґанізації, нехай зголосить ся. — О. Собчак, секр.

ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю дня 13. липня, о годині 3.15 пополудни. Просить ся всіх членів, аби явили ся, бо контрольна комісія буде здавати звіт. Неявивший ся член підлягає карі $1.00, а урядник $1.50. Мітінґ відбудеть ся в гали МекНікол, 62 ул. і Ґрейс евеню. — П. Кокодильський, предс.; І. Белюх, кас.; В. Волчанський, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, подає до відома, що в неділю, 13. липня, відбудеть ся в церковній галї піврічний мітінґ, на котрім кождий член повинен бути присутний. Довгуючі члени мають сплатити всї свої належитости. — С. Грушкевич, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. липня б. р., в гали церковній на розї Оклей евеню і Райс стр. На сей мітінґ мають явити ся всї члени, бо є важні справи до полагодженя. Контрольна комісія здасть справоздане за пів року. З нагоди піврічного мітінґу будемо принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Се є добра нагода для тих, котрі ще не належать до жадної орґанізації, вписати ся в члени У. Н. Союза. — Г. Чучман, предс.; І. Драй, кас.; І. Гайович, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. св. Петра і Павла, від. 165, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. липня, о 2-гій годині пополудни, в гали парафіяльній. Всї члени мають явити ся на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся вибирати новий уряд. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — Н. Цьвян, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, подає своїм місцевим і позамісцевим членам до відома, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 13. липня, точно о годині 3.30 пополудни. Просить ся всїх членів прибути на означений час, бо буде справоздане комітету з приходу і розходу з концерту, котрий відбув ся дня 7. червня б. р. Неявивший ся член буде уважати ся за байдужного супроти товариства. Кождий член має вирівнати довг за місяць червень. — А. Патра, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. „Згода", від. 20, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. липня, точно о 1-шій годині пополудни. Кождий член має явити ся, бо в противнім разї заплатить кару після статута. Довгуючі члени мусять вирівнати свої довги. Нових членів будеть ся принимати до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Будеть ся вибирати новий уряд. Контрольна комісія мусить здати річне справоздане. Мітінґ відбудеть ся в парохіяльній гали (Укр. Хатї), під ч. 22 Ґрілінґ ул., Гамтрамк. — Т. Гуньовський, секр.

ДО ВСІХ ХВАЛЬНИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ ПОВІТУ ЛАКАВАНА.

Отсим звертаємо ся до шановних представників всіх товариств, братств і парохій, прислати нам як найскорше повідомленя, скілько осіб — мущин, жінок і дітий — з кождого товариства, братства і парохії стане до маніфестаційного походу дня 27. липня 1919 в Скрентон, Па.

Повідомленя просимо слати на адресу: B. Chomchak, 524 Olive St., Scranton, Pa.

ЗА КОМІТЕТ:

Юрій Крайківський, голова,
Василь Хомчак, писар,
Анд. Гавриляк, скарбник.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ

зібрані сьвящениками в церквах в Злучених Державах, на зазив Всесьв. о. Адміністратора П. Понятишина.

509. Майнерсвіл, Па. В церкві св. О. Николая $7.59
610. Трой, Н. Й. В церкві св. Івана Хрестителя $26.00
611. Акрон, О. В церкві св. Духа $30.00
612. Рочестер, Н. Й. В церкві Пр. Евхаристії $50.00
613. Джанставн, Па. В церкві св. О. Николая $77.00
614. Карнеґі, Па. В церкві св. Петра і Павла $26.23
615. Філядельфія, Па. В церкві Неп. Зачатя $82.85
616. Пітсбург, Па. В церкві св. Івана Хрестителя $206.87
617. Олифант, Па. В церкві св. Кирила і Методія $29.21; М. Пастернак $5.00; о. М. Олексів $2.00; Д. Петрочко $1.00. — Разом....$37.21
618. Гартфорд, Конн. В церкві св. Арх. иМхаїла $18.11; Ю. Тофіль $3.00. — Разом $21.11
619. Вотервліт, Н. Й. В церкві св. О. Николая $13.38; о. М. Продан $6.15. — Разом $24.53
620. Мекаду, Па. В церкві Преч. Діви Марії $14.60
621. Манчестер, Н. Г. В церкві Пр. Діви Марії $30.00
622. Алентавн, Па. В церкві Непор. Зач. Пр. Діви Марії....$56.00
623. Палмертон, Па. В церкві св. Петра і Павла....$11.20
624. Ґренвіл, Н. Й. В церкві св. Петра і Павла $13.10
625. Гейзелтон, Па. В церкві св. Михаїла $16.00; М. Панько і о. І. Фекула по $1.00. — Разом....$18.00
626. Дженет, Па. В церкві св. Димитрія $39.50
627. Ню Александрія, Па. В церкві Рожд. Пр. Діви Марії....$31.50
628. Бервік, Па. В церкві св. Кирила і Методія $67.00
629. Куртіс Бей, Мд. В церкві св. Петра і Павла....$19.57
620. Балтімор, Мд. В церкві св. Михаїла $5.00
631. Байон, Н. Дж. В церкві Успенія Пр. Богор. $15.26; о. Е. Бартіш $5.00. — Разом $20.26
632. Сентралія, Па. В церкві Успенія Пр. Богородиці $30.00
633. Ґоргам, Н. Дак. В церкві св. Йосафата $102.70; о. В. Гривнак $25.68. — Разом....$128.38
634. Дітройт, Міш. В церкві св. Івана Хрестителя $34.00; о. М. Ґурянський $4.00; К. Добридень $2.00. — Разом $40 00
635. Котсвіл, Па. В церкві св. Духа $25.48
636. Міннеаполіс, Мінн. В церкві св. Константина $33.47
637. Елізабет, Н. Дж. В церкві св. Володимира $70.85
638. Деслодж, Мо. В церкві Успенія Пр. Богор. $8.00; о. Лукавський $2.00. — Разом $10.00
639. Фол Рівер, Масс. В церкві св. Івана Хрестителя $10.00
640. Перт Амбой, Н. Дж. В церкві св. Івана Хрестителя $62.00
641. Картерет, Н. Дж. В церкві св. Димитрія $50.00
642. Монесен, Па. С. Малець, А. Каптоляк, С. Радош, І. Хомош, В. Боївка і П. Дмитрик по $5.00; Л. Вільшакицький $2.00; Ю. Кульчицький, Т. Малиняк, І. Ґермак, І. Ґрига, В. Баюс, В. Драган і Й. Филипчак по $1.00; меньшими жертвами $14.50. — Разом $53.50
643. Нюарк, Н. Дж. Й. Гарасимчук, Ю. Галушка, К. Кравець, А. Грущік, Г. Струк, Ю. Палко, А. Сурма, М. Горак, Ф. Гузар, Г. Живтовський, Й. Івосса, Д. Мельник, І. Дудак, Й. Крук, Д. Сеньчак, В. Кутний, А. Приставюк, Г. Ґурський, А. Шершон, І. Слободзян, Анна Борсук, Анна Ґладун, Тесі Турчиняк, Марія Кінний, С. Берестюк, Марія Клапій, Ева Пашкевич, Марія Левун, І. Придун, І. Стеріжок, Т. Глумацький, С. Климко, Г. Процків, А. Голюшовський, Н. Онущик, М. Шевців, З. Павлик, І. Седляр, С. Скалецький, Д. Ваник, М. Зарійко, Йосифа Войтович, С. Стойко, Людвика Шотоцька, Д. Яцусь, І. Сойка, І. Чабан, Ю. Демків, М. Сидор, В. иХмінський, А. Шаран, Н. Каськів, І. Сакаль, М. Олексин, П. Гелевяк, Г. Гриник, Н. Вишиваний, К. Ватуляк, Н. Варещак, Н. Пащак, П. Польний, А. Миклясевич, Ф. Староста, М. Гошилик, В. Макович, І. Василик, Елена Пащак, Т. Пташник і О. Куцій по $1.00; меньшими жертвами $35.00.—Разом $104.00
644. Ремей, Па. І. Ґарбінський Петра, В. Лавер, М. Соняк, В. Заворський, Ю. Заворський, Гр. Плішка і В. Іванців по $5.00; Н. Лиськевич і Марія Свистак по $3.00; І. Ялечко, Гр. Соняк, В. Цап, М. Рехель, І. Візняк, І. Стронбовський, І. Беца, А. Оріховський, О. Гриньків, П. Ґарбінський, М. Гишта, В. Токарчик, В. Циктич, В. Цапар і Л. Столїца по $2.00; Л. Решетар $1.50; Ф. Федчишин, А. Клим, В. Голобінський, С. Зіз, А. Шумний, І. Ощип, Н. Русняк, А. Марущак, М. Ганчар, І. Ковальський, Г. Оріховський, Марія Кокос, Н. Ліпкевич, В. Федчишин (мол.), Ф. Шмігала, Л. Бунга, Г. Лабай, І. Циктич, Ю. Колесар, М. Зубаль, Д. Сорока, В. Заворський (мол.), В. Кость (син Леся), І. Коцур, П. Оскоріп, І. Баран, П. Цапар, П. Пласконь, О. Кобилїнський, М. Візьняк, Ф. Булка, В. Кулинич, А. Пачута, М. Русин, Ю. Терлецький, Ф. Памінь-чак, І. Вовк, Зузі Шіпош, М. Медвідь, Кася Колеша, І. Піляр, Ф. Рудяк, А. Дудяк, С. Мердала, В. Лебдан, Л. Заворський, Г. Бляха, Зузанна Дутко, П. Жидяк, Ю. Ґондор, П. Фондак, Н. Вигиньовський, Ю. Сима, М. Циктич, М. Джмелик, Ф. Бунга, Л. Бирча, С. Йосич, Ю. Скиба, Г. Плїшка, В. Лаврівський, Г. Васильків, М. Гишта, Д. Фондак, Г. Салапата, Й. Керна, І. Лаврівський, І. Ляхавчик, Євка Гарбінська, І. Грешко, Д. Сорока, Н. Русняк, Н. Вісньовський, П. оРман, Г. Макусь, Я. Радожицький, Ю. Сконцей, І. Шаланич, П. Синьо, В. Годованець, В. Сидивар, Ф. Соняк, В. Білас, В. Голубінка, Д. Завірський, І. Токарчик, М. Фундак, В. Токарчик, вЄка Ґарбінська Г. Білас і В. Соняк по $1.00; дрібними датками $117.50. — Разом $282.00
645. Бофало, Н. Й. Збірка в церкві св. Івана Хрест. в Брек Рак $30.10; в церкві св. О. Николая в Іст Лакавана $39.63; в церкві св. Ап. Петра і Павла в Бофало $16.80; П. Підгорецька і М. Герман по $5.00; М. Калимон, І. Яворський і Й. Яковенко по $2.00; Г. Федик, М. Макогонський і М. Смолій по $1.00. — Разом....$105.53
646. Вілксбери, Па. Олександра Садова $5.00; А. Ґурняк $3.00; Анна Ватраль, Анна Ґри.улич і Софія Марич $2.00; Домцеля Савка, Анна Іващишин, Анна Захарко, Катерина Чупіль, М. Петях, Марія Петах, М. Ворикий, І. Собольовський, А. Андрушко, М. Корніс, Т. Мельник, І. Тиміноський, Марія Полюга, С. Свиридюк, С. Виспяльський, С. Савчишин, Л. Демко, В. Галилей, П. Романишин, І. Федоришин, І. Зомчак, Н. Копитчак, С. Петях, П. Романишин, В. Поташник, Н. Мархівко, Д. Мельник, М. Малїборський, С. Дрозд, М. Радко, В. Маркович, М. Воляр, Т. Микулин, Д. Кич, Г. Присташ, В. Возняк, М. Іванчик, М. Попович, М. Мотовиляк, С. Гавришків, Ф. Щурик, І. Касич, П. Пукиш, П. Бовк, С. Федаш, Ф. Федаш, О. Полюга, М. Федорів, В. Барнес, С. Малїборський, Н. Німий, Л. Добжанський і М. Федоришин по $1.00; дрібними датками $35.00. — Разом.....$102.00
647. Едвардсвіл, Па. В церкві св. Володимира: С. Волянський і І. Оленькевич по $5.00; О. Волянський, О. Лазор і Н. Заяць по $2.00; М. Деренюк, Й. Комарніцький, П. Савчак, Г. Сліпець, Марія Дутчин, Марія Волянська, С. Блендей, С. Лазор, С. Сироїд, Н. Цебрик, М. Чіхрак, В. Мига, П. Мільчаковський, І. Іваніцький, М. Качмарський, Г. Кушала, С. Волянський, М. Топільницький, М. Досяк, П. Досяк, Д. Іваніцький, С. Волянський, Л. Буцьо, Я. Кибала, І. Семніцький, О. Паращак і А. Сухння по $1.00; дрібними датками $6.75. — Разом........$49.75
648. Ню Йорк, Н. Й. В церкві св. Юрія: Олекса Бойко (бонд) $100.00; о. Н. Підгорецький $25.00; Д. Соколук $15.00; Касіян Добрянський і І. Матіїв, Теодозія Квасьній, М. Ногач, Волод. Борсук, Катер. Кудла і Евген Жирський по $10.00; Т. Козогон $6.00; Й. Подлужевич, Марія Зяя, М. Бітнер, Анастазія Пастущин, Магда Зацухна, Ф. Давидчук, Н. Забавчук, Ксеня Сэра, Марія Сидор, С. Рибчук, Д. Матвійчин, І. Маркевич, П. Стельмацук, Гелена Бава, К. Сахман, А. Водяна, К. Біч, А. Заячківська, К. Хрущ, М. Федорко, А. Федак, Е. Шуст, Й. Старик, В. Котулька, Т. Лещук, Й. Боратинський, Д. Рохман, Анна Лїтецька, К. Кухар, І. Шподарунок, П. Стрембіцький, Н. Стрембіцький, Марія Турск, Ольга Клюба, Д. Кароль, Мат. Шуфліта, Т. Гуль, Анна Міхалко, І. Малик, М. Білий, Мелянія Яворська, Анна Яворська, М. Прус і Кат. Скорик по $5.00; Настя Станїслав, Марія Лужицька, Марія Савич, А. Капій і М. Зима по $3.00; П. Юнда, К. Семків, Розалїя Скулич, Анна Кудлак, Марія Ґоть, К. Рибінська, А. Озут, А. Островська, І. Казновський, А. Чайка, Ю. Помеляк, Ю. Пісонко, А. Шиманська, А. Ґураль, Н. Торбин, В. Скібінський, А. Новак, К. Крупчин, М. Колясовська, М. Годованська, П. Рожек, А. Баглай, А. Семчишин, В. Жуковський, В. Цвічун, І. Клебан, Д. Доскоч, С. Паламар, А. Ґригус, М. Кружиновський. К. Томчук, М. Кулеба, Н. Малиш, М. Мельник, А. Солтисік і А. Кекор по $2.00; І. Панчишин, Кл. Лешко, Гр. Дубляник, А. Лашта, І. Фігурський, І. Пізнак, Т. Килий, М. Косак, М. Шщак, М. Барна, Анна Дереш, Н. Джурин, А. Козар, Г. Нибэрачек, Д. Левкович, М. Ґенсьоровський, Ю. Шуст, К. Турок, Е. Дерех, М. Падик, К. Демянчук, М. Стахурський, А. Галушка, Н. Ходань, П. Зварич, К. Піскір, Е. Сурман, К. Клиш, Е. Бас, М. Косович, М. Лукань, А. Борецька, А. Колодій, А. Бебло, М. Климишин, Е. Кобзар, Р. Мера, М. Левчук, М. Покришка, Е. Гевко, П. Єлїиська, П. Пришляк, К. Пасєльська, М. Клим, М. Буждига, К. Залуська, А. Драган, О. Малич, М. Пухта, А. Бойчак, Е. Гулей, О. Чистух, З. Кузишин, М. Макар, М. Басько, К. Шушкевич, П. Карнюк, М. Кузмин, К. Мороз, М. Слободзян, М. Лехман, М. Зацухна, І. Швак, О. Музика, С. Купчак, І. Жаґрай, П. Бойко, І. Якимюк, А. Костів, І. Нижик, І. Рудевич, Пізнак, П. Бориняк, І. Цибран, Д. Атаманюк, М. Симак, Т. Купчецький, М. Козловський, Н. Струсь, Д. Ґрендус, Д. Кидяк, І. Федан, Є. Семус, Д. Бутрак, В. Тинюк, Т. Ґураль, Д. Тит, Н. Топорницький, С. Савіцький, С. Богун, Л. Перожок, С. Яловеґа, М. Соловський, Н. Василишин, Д. Федун, М. Антонишин, О. Пришляк, Н. Дацко, А. Коваль, М. Мельник, О. Турок, Т. Русин, Т. Чернецький, Т. Павливець, С. Левко, Г. Гірняк, М. Дячук, І. Кліпало, Н. Шувара, К. Торбин, А. Гучинська, А. Фурець, М. Белінґ, Г. Павлишин, О. Мансович, І. Кеїв, І. Іваськів, Г. Боднар, І. Грибик, М. Грибик, С. Супіх, С. Коржів, В. Тарас, А. Червінський, А. Годій, В. Банах, С. Лазаришин, М. Ковбасник, Ф. Беднарський, І. Флїсак, М. Біган, І. Брилїнський, М. Часкюк, С. Момич, І. Іванишин, С. Мельникевич, А. Олексів, О. Білоус, А. Трочовський, Н. Яворський, З. Осадца, Т. Сенютович, С. Маркевич, К. Озарків, А. Корова, П. Ціхун, М. Ґруматицький, М. Ґайдуш, Ю. Мартинів, К. Свистун, А. Лукович, Г. Ленчук, Р. Кошанська, Н. Котович, П. Задолока, П. Футрик, А. Рак, П. Аркатин, К. Критяк, К. Шпак, А. Шпілек, Т. Стримошук, К. Влох, А. Лютак, К. Климчук, А. Шпак, Н. Шандрівська, К. Романишин, К. Олексюк, М. Бінас, А. Пріковська, М. Квасницька, К. Яворська, М. Шенкорська, А. Шандрівська, О. Олїйник, Н. Герович, Н. Лопушинська, Я. Шунко, Р. Криювська, М. Давидів, Н. Читук, А. Мозелок, Т. Кузьма, М. Шуст, С. Кераш, М. Гринишин, М. Тарновська, Н. Сологуб, Н. Ковалїв, М. Василишин, М. Коссак і М. Шпак по $1.00; безіменно $13.15. — Разом $718.15
649. Джерзи Сіти, Н. Дж. Збірка в церкві $45.81

РАЗОМ $2.836.04.

Попередно оголошено $64.988.76.

ЗАГАЛЬНА СУМА $67.821.80.

UKRAINA.

The Ukrainians are by far the most numerous of any of the New Balkan peoples. They spread over a vast belt of country stretching from Poland and Hungary eastward clear across south Russia to the middle reaches of the river Don. In fact, two tongues of Ukrainian settlement project beyond the Don, one of these reaching almost to the Caucasus. The area of predominant Ukrainian settlement is fully 300,000 square miles—the size of Texas and Louisiana. The Ukrainian element within this area numbers about 30,000,000, the total population being about 40,000,000. Thus, so far as extent of territory and numbers go, the Ukrainians possess the makings of an important state. For many centuries, however, the Ukrainians have been under foreign domination. Their period of glory lies far back at the beginning of the Middle Ages, when the Kingdom of Kiev was the most powerful state in Eastern Europe. It was from Kiev that the Great Russians to the north received Christianity and civilization. In fact, the Ukrainians (who are also known as "Little Russians") claim to be the genuine Russian stock, declaring the Great Russians of Moscow a mixed breed of Russians, Finns, and other elements. The Kingdom of Kiev fell before the terrible Tartar invasions of the Twelfth and Thirteenth centuries which swept the south Russian plains clear of population and kept them for hundreds of years an uninhabited prairie. The western remnant of the Ukrainian race in eastern Galicia fell under Polish rule, while the small Ukrainian outpost south of the Carpathian Mountains became subject to the Magyars of Hungary. As the Tartar power waned the Ukrainians pushed eastward over the south Russian grasslands once more, but they remained subject either to Poland or to the Great Russian Czardom of Moscow then rising in the north. When Poland fell in the Eighteenth Century most of the Ukrainians came under Great Russian rule, only those of eastern Galicia, Bukovina, and northeastern Hundary being included within the Austrian Epmire. These Austrian Ukrainians were known as "Ruthenians." During all those centuries of alien domination the Ukrainians have been much persecuted, Poles, Russians, and Magyars having vied with one another in trying to denationalize the Ukrainians. But the Ukrainians, like all these New Balkan peoples, showed extraordinary race-tenacity, clinging doggedly to their language, customs, and religion. The Great Russians have always denied that the Ukrainians were a separate people, despite the fact that even Russian philologists have admitted that the linguistic differences between Great and Little Russian were fully as great as those between German and Dutch. There are very good political reasons (?) why the Russians should oppose, to the utmost, the creation of an independent Ukrainian state, because south Russia is the richest part of the Russian plain and bars all acces from the north to the Black Sea. The Poles likewise strenuously object to a Ukrainian State because they claim eastern Galicia and the adjacent Russian provinces as part of historic Poland, and as to-day containing a Polish minority which desires reunion with Poland. The Ukrainians also have disputes with the Czechoslovaks over the destiny of the Ukrainian settlements beyond the Carpathians, and with the Rumanians over the border provinces of Bukovina and Bessarabia, both of which provinces are inhabited partly by Ukrainians and partly by Rumanians. The series of claims and counterclaims in this Ukrainian region are a good example of the extraordinary state of things in the New Balkans. Here is a territory larger than England or France and inhabited by a race almost as numerous as the French or British peoples. And yet, for centuries it has had no independent existence, while two of its neighbors, the Russians and Poles, not merely object to the formation of such a state but deny the very existence of the Ukrainians as a genuine, distinct people. To western minds all this is well-nigh incomprehensible and absurd. Nevertheless these things must be taken seriously, for New Balkan psychology, however peculiar, must be understood if any real settlement of the distracted region is ever to be achieved.

(From World's Work, New York, July, 1919.)

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

20% доходового податку платять ті, що вертають до старого краю.

З підписанєм мира між Німеччиною і державами аліянтів богато чужинців, іміґрантів у Злучених Державах, вибирає ся до старого краю, везучи зі собою, — як впевняють федеральні власти — великі суми гроший. Щоби якнебудь наповнити державну касу, правительство Злучених Держав постановило наложити на реєміґрантів великий податок на чисту суму їх грошевого доходу. Правительство поставило всіх реєміґруючих чужинців до кляси „чужинців нерезидентів" і при опусканю границь Злучених Держав каже платити їм 20% податку: 8% за 1919 рік, а 12% за 1918 рік. Податок стягаєть ся від загальної суми, яку реєміґрант має при собі. Так отже від сотки кождий повертаючий до старого краю мусить заплатити 20 долярів податку, від тисячки 200 долярів, від 5.000 треба заплатити 1.000 долярів доходового податку.

Як люди задивляють ся на прогібіцію.

На запит репортера нюйорської газети „Глоб", як люди задивляють ся на прогібіцію, поспилалис такі відповіди:

Рішард Келли, шофер: — Прогібіція, се капіталістичний плян. Богачі думають, що робітник буде щадити гроші, коли не буде мiг тратити їх на горівку, а маючи подостатком гроший, він не буде страйкувати.

В. Роджерс, робітник: — Через двайцять літ я пив кождого дня одну чарку доброї горівки. Через той час моя родина все мала те, чого потребувала. Тепер же сотки таких, як я, терплять і я з ними мушу.

Йосиф Поліський, майнер з Мак Чонк, Пенсильванія: — На таку спеку, як тепер, пиво є добре. Але знова в зимі є тисячі майнерів, котрі пють маленьку чарку руму, заки йдуть до підземного шахту. Почекаймо до зими, а побачимо результати прогібіції.

Юліян Вітвей, купець: — Покищо я ще доси не потерпів від прогібіції. Найліпшої горівки дістану, де лише хочу.

Джордж Борнс, офіцир: — Тут завели прогібіцію, коли ми були на „тамтій стороні". Ми зважаємо прогібіцію за велику глупоту.

Де є Адальберт Соловій?

Володимир Соловій, радник Української Надзвичайної Дипльоматичної Місії в Данії, пошукує свого стриєчного брата Адальберта Соловія, котрий від 1911 року має перебувати десь в Ню Йорку. По адресу д. Володимира Соловія просить ся зголосити особисто або листовно до редакції „Свободи".

„Щире Слово".

До редакції „Свободи" наспіло шісьнайцять чисел українського щоденника у Владивостоці, „Щире Слово". Часопись друкує ся на чотири сторінки в дещо меньшім форматі від „Свободи". Передплата на рік з пересилкою 92 карбованці (у Владивостоці). Адреса: „Щире Слово", Світлянська, 49, Владивосток — Vladivostok, Asia.

Мілітаризм, цензура і заборона страйків — конституція большевиків.

Між документами, які забрало правительство підчас трусу в большевицькій амбасаді в Ню Йорку, находить ся також один памфлет, написаний Миколою Леніном. В тім памфлеті говорить ся, що в савєтській Росії мусить бути примусова військова служба; мусить бути острa цензура на часописи, а також мусить ся заборонити всякі страйки і бойкоти.

Банки в деяких стейтах.

Зпоміж всіх стейтів Злучених Держав стейт Норт Дакота, пропорціонально до свого населеня, має найбільше банків. В сім стейті один банк припадає на кождих 948 мешканців. За Норт Дакотою один банк припадає в стейті Савт Дакота, де один банк припадає на кождих 1.174 особи. Відтак ідуть стейти: Небраска, один банк на кождих 1.208 осіб, — Айова, один банк на кождих 1.210 осіб, — Канзас, один банк на кождих 1.548 осіб, — Місурі, один банк на кождих 2.276 осіб.

Жебрак мав при собі $498.

В Елмгорст, Лонг Айленд, Ню Йорк, заарештовано 63-літного старця, Жида Міллера, котрий жебрав по улицях. Підчас ревізії поліція знайшла в його кишени 498 долярів і 95 центів. Сього „жебрака" посаджено до арешту...

Посли, котрі не хочуть заплати.

На 707 посольських місць в англійськім парляменті найшло ся шість послів, котрі не хочуть побирати від правительства своєї посольської заплати. Імен сих послів не подано до публичного відома.

ЕВРОПА ГОЛОДУЄ А В АМЕРИЦІ ПОЖИВА ГНИЄ ПО СКЛАДАХ.

Підчас коли европейські краї, знищені та обезсилені війною і її „добром", знаходять ся тепер в критичнім положеню через брак поживи та инших потрібних до житя річий; підчас коли населенє европейських країв, собливо східної Европи, гине з голоду і від заразливих слабостий, — в Америці по складах є повно споживчих продуктів, яких властителі, а то й саме американське правительство не випродують, а позволяють, щоб сі продукти по складах псували ся та гнили.

Один Американець, пишучи про се, каже, що скількість поживи, яка лежить дурно по складах в ріжних частях Америки, є превеличезна, а її вартість обчисляє на богато мілїонів долярів. Між иншими обчисленями він подає, що лише в самих більших урядових складах, виключаючи склади приватні, знаходить ся около 230 мілїонів бляшанок маринованої ярини і так званих по нашому „москаликів". Сї маринати псують ся через те, що задовго стоять, і далі будуть зовсім не до ужитку.

В урядових складах знаходить ся також і величезна скількість консервованого мяса, яке рівнож стоїть без ужитку, ожидаючи „нагоди". В приватних так званих „пекінґ" заводах мае знаходити ся мяса так богато, що можна би у великій мірі заспокоїти потреби гинучого з голоду східно-европейського населеня.

Помимо такої величезної скількости всякої поживи, яка лежить по американських урядових і приватних складах, як прим. збіже, мука, мясо, риба, маринована ярина, яйця, сир, масло і т. д., ціна всіх споживчих продуктів стоїть високо. Говорить ся, що причиною, чому американське правительство не випродує застарілих продуктів, є се, що коли би хотіло ся робити так, то мусілоб ся знизити ціни, а знова сим кроком попсувалоб ся інтерес приватним торговцям, бо се означало би прямо конкуренцію.

Говорене про добро людства, про гуманність та справедливість бліднє супроти повисшого стану річий, який, як і в минувших часах, доводить лише до катастрофи.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. К., Депю, Н. Й. — На анонімні письма ми не відповідаємо.

В. Л., Ню Йорк, Н. Й. — Збруч випливає коло Вижгородка, на Волині, і творить границю між Галичиною а Волинию і Поділєм. Над Збручем лежать отсі повіти Галичини: Збараж, Скалат, Гусятин і Борщів. В українських руках находять ся ще правдоподібно повіти: борщівський, гусятинський, часть скалатського і часть збаражського. До Теребовлї адреса повинна покищо так звучати: Europe — Galicia, Теребовля, Occupied Ukrainian Territory.

ВІД СІЧОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Отсим просить ся всіх секретарів відділів Січової Орґанізації, щоб найдальше до 15. липня с. р. прислали до головної Січової канцелярії точний спис своїх членів (членкиць), їх виразні адреси і спис уряду. Адресуйте: Ukrainian Sich Gymnasium of U. S., Inc., 84 E. 7th Street, New York, N. Y.

ПОКЛИК

до щирого українського загалу в Ню Йорку.

Українці!

Зрозуміймо, що всі наші просьби, меморіяли, заяви, протести і манїфестації; всі наші чолобитні і телеграми, одним словом — всі наші змаганя не принесли сподіваної волі і свободи нашому бідному народови в Галичині.

Що-ж нам тепер лишаєть ся до вибору? Чи погодимо ся з тим сумним і страшним фактом та з баранячою мовчанкою приймемо ляцьку неволю?

Ми, нюйорські Січовики, віримо, що не знайдеть ся між нашим загалом ані один такий, котрий добровільно наставляв би свій карк під ляцький ніж; а колиб навіть і знайшлись подібні, то з такими мамелюками нема що числити ся. Січ в Ню Йорку шле поклик до всіх патріотів Українців в тім місті і взиває явити ся на **січовій раді,** яка відбудеть ся в середу, 9. липня с. р., в Українськім Народнім Домі, 217 Іст 6-та улиця, точно о годині 8-мій вечер.

Нам треба зібрати ся всім, в кого серце беть ся до волі і свободи, в одну могутню силу, дати собою примір кождій місцевости, де лише жиють Українці, а річ певна, що провінції чекають на Ню Йорк, і будьмо певні, що коли сьвіт побачить нас зорганізованих і готових до самопосьвяти кождої хвилі, тоді не просьбами, не поклонами, а силою зажадаємо того, що нам зовсім правно належить ся.

Ню Йорк перший мусить бути зорганізований в карні січові ряди і тому кождий щирий Українець, чи він старий чи молодий, повинен явити ся на висше згаданій січовій раді, та без найменьшого ваганя ставати в ряди борців за свободу свого народу.

Згори застерігаємо ся, що на всякі партійні роздори в Січи безусловно нема місця і тому наш поклик до партійників зовсім не відносить ся. Наша партія — український народ; наша ціль — вільна Україна!

Не будьмо „слейкерами" та всі як один муж явім ся на січовій раді і покажім, що перед нами задрожить всіляка зволоч, бо ми є внуками Ґонти й Залізняка!

Відділ 1-ший Січової Орг. Укр. в Зл. Державах.

Й. В. Ґете.

ВЕСІЛЬНА ПІСНЯ.

Переклав Дм. Нос.

Ми казку і пісню охочо вемо
Іро графа, що замком правив;
В нім нині пете в честь унука його,
Що пир вам весільний заставив.
Той граф, як на хрестну війну вняв похід,
Прославив ся там через много побід,
Вкінци як до дому вернув з тільких сьвіт,
Хоч замок застав ще на скелі,
Зняк статок і слуги в оселі.

У домі своїм хиба, графе, вже ти
Не ждав гіршиий лад зустрічати.
Крізь вікна сирі завивають вітри,
Гуляють крізь тухлі кімнати.
І що тут чинити у ніч осінну?
Таж я іще гірше пробув не одну,
А ранок привів усе знов до ладу.
Гож скорше при сяйві нічному
У постіль, у ліжко, в солому..

І він як охочо в дрімоту застряг,
Там стало під ліжком щось лізти;
Як щур. нехай нишпорить, кілько забаг;
Би, як би хоч дрібку мав зїсти.
Аж зирк! став маленький гільтай на ногах,
Красавець милюх з нагайцем у руках,
І речника рухи і стать як прибаг,
В ногах став дрімайла графяти:
Спиш, графе? То й далі зволь спати!

З пори, як ти покинув кімнату отсю,
Пири тут собі ми справляли;
Тай нині, не знавши, що ти вже в краю,
Завдати бенкет загадали.
Як ласка твоя і не лячно тобі,
То ми, малюхи, запируєм собі
Вигідно на честь молодят на яві. —
Крізь сон їм граф мовить привітно:
Вживайте простору свобідно.

І глянь: трох їздців виїзджає на тік,
Що доси під ліжком стояли;
Відтак хор співацький і банда музик;
Тай гарно ті карлики грали!
Вози за возами з прибором усім,
Наслухатись годі, розглянутись в тім, —
Все те, як буває у домі царськім;
Вкінци в золотистім ридвані
Невіста — за нею придані.

І все те чвалає розгульним чвалом
І місця в кімнаті шукає;
До танців і викрутів гожих притьмом
Всяк пари собі добирає.
Музика дзвенить, торохтить і скрипить,
Все кружить у парах, свистить, тупотить,
Пищить, шепотить, шелестить і шумить
Графяти, як бачить ті танці,
Здаєть ся, що він в лихоманці.

Несуть ся від лав і крісел і столів
В кімнаті і лоскіт і тряски;
В бенкеті весільнім всяк гість захотів
Кріпити ся побіч любаски.
І вносять ковбаски, маленькі шинки,
Печеню і рибу, індики й качки
І кружить коштовне вино навкруги.
Шум, любоші довго тривають,
Вкінци враз зі співом зникають.

Колиж би співати ще далі зайшло,
Най зновкнє сей шал і сї крики;
Бо все, що в малім він увидів було,
Зазнав і ужив як велике:
І сурми і гамір весільний і спів
І гуркіт бричок, чвал весільних їздців
І натовп гостий, що з привітом приспів;
Щасливі, несчислені люди.
Так є, так було і так буде.

ДО УКРАЇНЦІВ СЕЛА ГОРОДИЛОВА, ПОВІТ ЗОЛОЧІВ, ГАЛИЧИНА.

Повідомляєть ся сею дорогою, що ми тут в Ню Йорку заложили комітет до збираня жертв для сиріт наших братів, котрі зістали бідні після теперішної чотирилітної війни і стали безрадні, що не мають надію на жадну поміч. Хто з нас, американських Українців, не відчуває того положеня, в якім знаходять ся вдови та сироти наших братів погибших на війні, а котрі терплять голод, холод та ріжні недуги? Неумолима смерть простягла свої руки, щоби положити конець оставшим ся при житю нещасним сиротам. Через протяг чотирелітної заверухи облогом лежали наші рідні ниви, а до того ще наїзники всьо забрали, а купити нема де, і нема за що. Котрих людий не вимордували Москалі, котрі скрили ся перед кулями австро-угорських розбишаків, тих тепер вішає і мордує польсько-шляхотська розбишацька орда, а від зголоднілих сиріт відбирає остатний кавальчик хліба.

Отож комітет села Городилова в Ню Йорку відзиваєть ся до Вас, усіх краянів, котрі перебувають у Злучених Державах, щоби Ви відчули біль і стогін тих бідних сиріт, котрі простягають свої вимуджілі руки і кличуть о поміч! А наша повинність не оставляти їх безрадних, коли вороги відобрали їм всьо, що наймилійше було, і ще далі їх рабують та оставляють їх голодних і нуждених.

Українці з села Городилова і околиці! Сини і доньки славної України! Чи Ви не чуєте того страшного ридання тих сиріт із за моря, якими вони словами промовляють до Ваших сердець? Подивім ся на другі народи, котрі зложили і складають далі жертви для братів та для своєї вітчини. Ми не повинні сидіти з заложеними руками, але наша повинність є складати жертви, а як прийде відповідна хвиля, щоб ми могли їм помогти і обтерти неоднїй сироті сльози.

Комітет села Городилова відзиваєть ся до Вас всіх Українців: Зєднаймо ся як один тут і поспішім нашим сиротам з помочию. Для нас великою ганьбою би було, колиб ми відмовили помочи тим вимуждіним та на-пів мертвим дітям, котрим за плечима стоїть голодова смерть. Не кажім, що дамо тоді, як будуть гроші відсилати, бо тоді, будьте певні, буде запізно, бо можливо, що прийде та хвиля скоро, що гроші буде вільно посилати, а ми тоді щойно будемо збирати? Ні, тепер на те пора! Ми маємо бути вже приготовані, бо там за океаном нашої помочи ожидають, а що маємо дати, то даймо зараз. Кілько то гроша ми марно пускаємо по забавах та на ріжні вибаганки, без котрих можемо обійти ся, а на таку ціль ми мали би жалувати? Ми для свого села та для своєї вітчини маємо показати всю свою щирість і не відмовити їм помочи. Зійдім ся всі разом і обдумаймо ту справу, аби вона була корисна, та щоб ми могли розвеселити сироти в так тяжкім положеню.

Комітет села Городилова скликав був дня 10. мая б. р. збори, на котрих присутні зложили $55.75. Правда, се сума невелика, але є надія, що вона в короткім часі богато збільшить ся. Честь тим всім жертводавцям, що не відмовили свого гроша на таку важну ціль. Ми сподіваємо ся, що ті решта не зістануть ся позаду і не відмовлять своєї лепти на ту ціль. Дотепер зложили: Гаврило Сеньків, Микола Сембай, Михайло Ганьошин, Михайло Сембай, Йосиф Грицай, Теодор Твердохліб, Михайло Яблонський, Яків Ковальський, Анна Яловська і Іван Ганьошин по $5.00; Дмитро Недільський $2.00; Дмитро Мединський, Анна Сембай і Никола Панаєкж по $1.00; Юлія Ребус 50 цнт.; К. Сатковська 25 цнт.

До комітету належить: Михайло Ганьошин, Михайло Яблонський, Микола Сембай і Яків Ковальський. Листи прошу слати на адресу: Michael Haniošyn, 261 Ave. B, New York, N. Y.